

Zavod Republike Slovenije za varstvo narave
Območna enota Novo mesto

NARAVOVARSTVENE SMERNICE ZA GOZDNOGOSPODARSKI NAČRT GGE ŠENTJERNEJ

Nosilec:
Janez Božič
univ. dipl. inž. gozdarstva

Vodja Območne enote:
Mira Ivanovič
univ. dipl. biologinja

NOVO MESTO, september 2009

Naloga: NARAVOVARSTVENE SMERNICE ZA
GOZDNOGOSPODARSKI NAČRT GGE ŠENTJERNEJ

Naročnik: ZAVOD ZA GOZDOVE SLOVENIJE
OBMOČNA ENOTA NOVO MESTO

Izdelovalec: ZAVOD REPUBLIKE SLOVENIJE ZA VARSTVO
NARAVE – OE NOVO MESTO
Adamičeva 2, 8000 Novo mesto

Nosilec naloge: Janez Božič, univ.dipl. inž. gozdarstva

Sodelavci: Andrej Hudoklin, univ. dipl. biolog
Gregor Danev, univ.dipl. inž. gozdarstva

Številka naloge: 3-III-240/2-O-09/JB

Kraj in datum izdelave: Novo mesto, september 2009

Kazalo

1	UVOD	4
1.1	SPLOŠNA NAČELA IN PRINCIPI OHRANJANJA NARAVE	4
1.2	PRAVNE OSNOVE NARAVOVARSTVENIH SMERNIC	4
1.3	OSNOVNI POJMI	5
2	ZAVAROVANA OBMOČJA	8
2.1	VARSTVENI REŽIMI IN KONKRETNE VARSTVENE USMERITVE	8
3	NARAVNE VREDNOTE	9
3.1	SPLOŠNE VARSTVENE USMERITVE	9
3.2	PODROBNEJŠE VARSTVENE USMERITVE	10
4.2.1.	Površinske geomorfološke naravne vrednote	10
4.2.2.	Podzemeljske geomorfološke naravne vrednote	11
4.2.3.	Geološke naravne vrednote	11
4.2.4.	Hidrološke naravne vrednote	12
4.2.5.	Botanične naravne vrednote	12
4.2.6.	Zoološke naravne vrednote	12
4.2.7.	Ekosistemske naravne vrednote	13
4.2.8.	Drevesne naravne vrednote	13
3.3	KONKRETNE VARSTVENE USMERITVE	14
3.4	OBMOČJA PRIČAKOVANIH NARAVNIH VREDNOT	19
3.5	VARSTVENA PRIPOROČILA ZA RAVNANJE NA OBMOČJIH PRIČAKOVANIH NARAVNIH VREDNOT	19
4	HABITATNI TIPI	19
4.1	SPLOŠNE VARSTVENE USMERITVE	19
4.2	PRIPOROČILA ZA OHRANJANJE UGODNEGA STANJA HABITATNIH TIPOV	20
4.2.1.	Splošne usmeritve	20
5	EKOLOŠKO POMEMBNA OBMOČJA	21
5.1	SPLOŠNE VARSTVENE USMERITVE	21
5.2	KONKRETNE VARSTVENE USMERITVE	22
6	POSEBNA VARSTVENA OBMOČJA (OBMOČJA NATURA 2000)	24
6.1	SPLOŠNE VARSTVENE USMERITVE	24
6.2	PODROBNEJŠE IN KONKRETNE VARSTVENE USMERITVE	24
6.2.1.	Konkretne in podrobnejše usmeritve s pripadajočimi upravljavskimi conami	35
7	VARSTVENE USMERITVE IN PRIPOROČILA ZA OHRANJANJE BIOTSKE RAZNOVRSTNOSTI IZVEN VAROVANIH OBMOČIJ	39
8	LITERATURA IN VIRI	42
9	PRILOGE	42
	PRILOGA 15 – STROKOVNA PODLAGA	43

Kazalo tabel:

Tabela 1:	Pregled zavarovanih območij in pripadajočih konkretnih varstvenih usmeritev	8
Tabela 2:	Pregled naravnih vrednot in pripadajočih konkretnih varstvenih usmeritev	14
Tabela 3:	Pregled naravnih vrednot – jam (po Pravilniku o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o določitvi in varstvu naravnih vrednot, Uradni list RS, št. 70/06).	18
Tabela 4:	Pregled območij pričakovanih naravnih vrednot	19
Tabela 5:	Pregled habitatnih tipov in konkretnih usmeritev	20
Tabela 7:	Pregled območij Natura 2000 in evropsko pomembnih vrst in habitatni tipov, ki se nahajajo znotraj GGE Šentjernej	25
Tabela 8:	Habitatni tipi vezani na gozdne površine znotraj GGE	27
Tabela 9:	Kvalifikacijske vrste vezane na gozdne površine znotraj GGE Šentjernej	28

1 UVOD

Naravovarstvene smernice so strokovno gradivo, s katerim se za območje, ki ima na podlagi predpisov s področja ohranjanja narave poseben status, opredelijo usmeritve in izhodišča za varstvo naravnih vrednot in ohranjanje biotske raznovrstnosti ter pogoje za varstvo zavarovanih območij.

1.1 SPLOŠNA NAČELA IN PRINCIPI OHRANJANJA NARAVE

Pri urejanju prostora, rabi naravnih dobrin in varstvu nepremične kulturne dediščine se upoštevajo nekatera splošna načela in principi ohranjanja narave:

- ZON določa ukrepe ohranjanja biotske raznovrstnosti in sistem varstva naravnih vrednot z namenom prispevati k ohranjanju narave (1. člen ZON). Ukrepi ohranjanja biotske raznovrstnosti in sistem varstva naravnih vrednot se vključujejo v urejanje prostora ter rabo in izkoriščanje naravnih dobrin ter ukrepe varstva kulturne dediščine na način, ki ga določa zakon (6. člen ZON).
- Fizične in pravne osebe morajo ravnati tako, da prispevajo k ohranjanju biotske raznovrstnosti in varujejo naravne vrednote. Država, lokalne skupnosti ter druge osebe javnega prava so pri izvajanju nalog iz svoje pristojnosti dolžne upoštevati načela, cilje in ukrepe ohranjanja biotske raznovrstnosti in varstva naravnih vrednot ter pri tem medsebojno sodelovati (7. člen ZON).
- Posegi v naravo, ki vključujejo tudi gradnje, se morajo planirati, načrtovati in izvajati tako, da ne okrnijo narave. Okrnitev narave je stanje narave, ko so zaradi človekove dejavnosti spremenjeni naravni procesi tako, da je porušeno naravno ravnovesje ali so uničene naravne vrednote (11. člen ZON). V postopkih načrtovanja rabe ali izkoriščanja naravnih dobrin in urejanja prostora mora pristojni državni ali lokalni organ izbrati tisto odločitev, ki ob približno enakih učinkih izpolnjuje merilo najmanjšega možnega poseganja v naravo in v primeru obstoja alternativnih tehničnih možnosti za izvedbo posega ne okrni narave (96. člen ZON).

1.2 PRAVNE OSNOVE NARAVOVARSTVENIH SMERNIC

Kot pravna osnova za varstvo narave se uporabljajo mednarodne pogodbe, resolucije in priporočila, državni predpisi (zakoni, odloki, navodila in drugi podzakonski akti) ter občinski predpisi. Upoštevati je potrebno prednostno veljavnost predpisov višjega reda. Vsebina naravovarstvenih smernic temelji na naslednjih predpisih:

Mednarodne konvencije in predpisi Evropske unije:

- Konvencija o biološki raznovrstnosti (Uradni list RS-MP, št.7/96),
- Konvencija o močvirjih, ki so mednarodnega pomena, zlasti kot prebivališča močvirskih ptic – Ramsarska konvencija (Uradni list RS, št.15/92),
- Konvencija o varstvu selitvenih vrst prosto živečih živali – Bonska konvencija (Uradni list RS – MP, št. 18/98, 27/99),
- Konvencija o varstvu prosto živečega evropskega rastlinstva in živalstva ter njihovih naravnih življenjskih prostorov – Bernska konvencija (Uradni list RS -MP, št.17/99),
- Konvencija o varstvu svetovne kulturne in naravne dediščine (Uradni list RS, št.15/92),
- Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst - Direktiva o habitatih,
- Direktiva Sveta 79/409/EGS z dne 2. aprila 1979 o ohranjanju prosto živečih vrst ptic – Direktiva o pticah.

Predpisi Republike Slovenije:

- Resolucija o nacionalnem programu varstva okolja 2005 – 2012 (Uradni list RS, št.2/06),
- Strategija ohranjanja biotske raznovrstnosti v Sloveniji (sprejeta na 55. seji Vlade, dne 20.12.2001),
- Strategija upravljanja z rjavim medvedom (*Ursus arctos*) v Sloveniji (sprejeta na 59. seji Vlade, dne 24. 1. 2002),
- Zakon o ohranjanju narave – ZON (Uradni list RS, št. 96/04 – UPB2),
- Zakon o urejanju prostora - ZUreP (Uradni list RS, št. 110/02, 8/03),
- Zakon o prostorskem načrtovanju – ZPNačrt (Uradni list št. 33/07),
- Zakon o varstvu okolja – ZVO (Uradni list RS, št. 39/06 – UPB1),
- Zakon o varstvu podzemnih jam (Uradni list RS, št.2/04),
- Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št.111/04),
- Pravilnik o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja (Uradni list RS, št.130/04, 53/2006),
- Pravilnik o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam (Uradni list RS, št. 82/02),
- Uredba o zvrsteh naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 52/02, 67/03),
- Uredba o ekološko pomembnih območjih (Uradni list RS, št. 48/04),
- Uredba o habitatnih tipih (Uradni list RS, št. 112/03),
- Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Uradni list RS, št. 49/04, 110/04, 59/07),
- Uredba o prepovedi vožnje z vozili v naravnem okolju (Uradni list RS, št. 16/95, 28/95),
- Uredba o varstvu samoniklih gliv (Uradni list RS, št. 57/98),
- Uredba o zavarovanju prosto živečih živalskih vrstah (Uradni list RS, št. 46/04, 109/04),
- Uredba o zavarovanju prosto živečih rastlinskih vrstah (Uradni list RS, št. 46/04, 110/04),
- Operativni program-program upravljanja območij Natura 2000 za obdobje od 2007 do 2013(Potrjen s sklepom vlade št. 35600-3/2007/7),
- Pravilnik o označevanju zavarovanih območij naravnih vrednot (Uradni list RS št.117/2002 in 53/2005).

Občinski predpisi:

- Odlok o razglasitvi naravnih znamenitosti in nepremičnih kulturnih in zgodovinskih spomenikov v občini Novo mesto (Uradni list RS, 38/92).

1.3 OSNOVNI POJMI

Naravna vrednota je poleg redkega, dragocenega ali znamenitega naravnega pojava tudi drug vredni pojav, sestavina oziroma del žive ali nežive narave, naravno območje ali del naravnega območja, ekosistem, krajina ali oblikovana narava. Zlasti so to geološki pojavi, minerali, fosili ter njihova nahajališča, površinski in podzemni kraški pojavi, podzemne jame, soteske in tesni ter drugi geomorfološki pojavi, ledeniki in oblike ledeniškega delovanja, izviri, slapovi, brzice, jezera, barja, potoki in reke z obrežji, morska obala, rastlinske in živalske vrste, njihovi izjemni osebki ter njihovi življenjski prostori, ekosistemi, krajina in oblikovana narava. Naravne vrednote obsegajo vso naravno dediščino na območju Republike Slovenije (4. člen ZON).

Zvrsti naravnih vrednot določa Uredba o zvrsteh naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 52/02, 67/03) na podlagi njihovih lastnosti, pri čemer se upoštevajo zlasti značilnosti naravnih pojavov in naravnih oblik. Zvrsti naravnih vrednot so: površinska geomorfološka, podzemeljska geomorfološka, geološka, hidrološka, botanična, zoološka, ekosistemska, drevesna in oblikovana naravna vrednota, krajinska vrednota, mineral in fosil.

Območja pričakovanih naravnih vrednot so zlasti deli zemeljskega površja oz. deli geoloških plasti na površju ali v večjih globinah, na katerih je utemeljeno pričakovati najdbo novih naravnih vrednot. Te je treba ovrednotiti, dokumentirati in zagotoviti ustrezen način njihove ohranitve oz. varstva.

Varstvene usmeritve za varstvo naravnih vrednot so usmeritve za posege in dejavnosti človeka na naravni vrednoti in na območju, ki je z naravno vrednoto vidno ali funkcionalno povezano z namenom, da se naravna vrednota ohranja.

Biotska raznovrstnost je raznovrstnost živih organizmov in vključuje raznovrstnost znotraj vrst, med različnimi vrstami, gensko raznovrstnost ter raznovrstnost ekosistemov (2. člen ZON).

Ekološko pomembno območje je območje habitatnega tipa, dela habitatnega tipa ali večje ekosistemske enote, ki pomembno prispeva k ohranjanju biotske raznovrstnosti (32. člen ZON).

Posebno varstveno območje (območje Natura 2000) je ekološko pomembno območje, ki je na ozemlju Evropske zveze pomembno za ohranitev ali doseganje ugodnega stanja vrst, njihovih habitatov in habitatnih tipov (33. člen ZON).

Habitatni tip je biotopsko ali biotsko značilna in prostorsko zaključena enota ekosistema, katerega ohranjanje v ugodnem stanju prispeva k ohranjanju ekosistemov (31. člen ZON).

Varstvene usmeritve za ohranjanje biotske raznovrstnosti so usmeritve za izvajanje posegov in opravljanje dejavnosti ter drugih aktivnosti, ki lahko vplivajo na lastnosti habitatnih tipov in kvaliteto življenjskega prostora rastlin in živali.

Ukrepi varstva so pravni, administrativni, finančni in drugi ukrepi, ki omogočajo uresničevanje varstvenih usmeritev. Neposredni ukrepi varstva so: pogodbeno varstvo, skrbništvo, zavarovanje in začasno zavarovanje ter obnovitev (45., 47., 48., 49., 50. in 52. člen ZON).

Zavarovana območja so ožja ali širša območja narave, za katere je vlada ali pristojni organ ene ali več lokalnih skupnosti ali skupaj vlada in pristojni organ ene ali več lokalnih skupnosti sprejel akt o zavarovanju (55. člen ZON). Ožja zavarovana območja so naravni spomenik, naravni rezervat in strogi naravni rezervat. Širša zavarovana območja so narodni, regijski in krajinski park.

Legenda tabel:

- **IDENT.ŠT.** – identifikacijska številka naravnih vrednot,
- **EVID.ŠT.** – evidenčna številka zavarovanih območij,
- **IME** – ime zavarovanega območja, naravne vrednote, habitatnega tipa, ekološko pomembnega območja oz. posebnega varstvenega območja;
- **KODA** – koda ekološko pomembnega območja iz Uredbe o ekološko pomembnih območjih ali koda posebnega varstvenega območja iz Uredbe o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000);
- **PREDNOSTNI HT** – habitatni tip, ki je na območju Evropske unije v nevarnosti, da izgine, zato so v predpisih opredeljeni kot prednostni;
- **STATUS:**
  - o Zavarovana območja:
    - **NS** – naravni spomenik,
    - **NR** – naravni rezervat,
    - **KP** – krajinski park,
  - o predlog za zavarovano območje (**pNS**, **pKP**) je del narave, ki ima tolikšno naravovarstveno vrednost, da bi bilo potrebno zanj sprejeti akt o zavarovanju;
  - o Naravne vrednote:
    - **NVDP** - naravna vrednota državnega pomena,
    - **NVLP** - naravna vrednota lokalnega pomena,
  - o Predlagana naravna vrednota (**pNVDP**, **pNVLP**) je del narave, ki je bil na novo evidentiran in ovrednoten ter za katerega se upravičeno domneva, da ima lastnosti, zaradi katerih bo določen za naravno vrednoto;
  - o **EPO** - ekološko pomembno območje,
  - o **PosVO** - posebno varstveno območje,
  - o **pPosVO** - potencialno posebno varstveno območje je posebno varstveno območje, ki ga je Slovenija opredelila na podlagi direktive o habitatih, pa še ni bilo sprejeto s strani Evropske komisije,
- **ZVRST** - vrst naravne vrednote, in sicer:
  - o **geomorf** – geomorfološka površinska naravna vrednota,
  - o **geomorfp** – geomorfološka podzemeljska naravna vrednota,
  - o **geol** – geološka naravna vrednota,
  - o **hidr** – hidrološka naravna vrednota,
  - o **bot** – botanična naravna vrednota,
  - o **zool** – zoološka naravna vrednota,
  - o **drev** – drevesna naravna vrednota,
  - o **ekos** – ekosistemska naravna vrednota,
- Območja s statusom so opredeljena v prostorski podatkovni bazi (*.shp format) in prikazana na preglednih kartah v Prilogah. Glede na velikost območja je uporabljena ustrežna kartografska podlaga.

2 ZAVAROVANA OBMOČJA

2.1 VARSTVENI REŽIMI IN KONKRETNE VARSTVENE USMERITVE

Zavarovana območja, ki jih obravnavajo naravovarstvene smernice, so navedena v tabeli 1.

Pri gospodarjenju z gozdovi se obvezno upoštevajo usmeritve, izhodišča in pogoji za varstvo zavarovanih območij narave, navedenih v tabeli 1, ki so podani z varstvenimi režimi v sprejetih aktih o zavarovanju, navedenih v poglavju 1.2 (Pravne osnove). V prilogah smo priložili fotokopije delov Strokovnih osnov. Strokovne osnove so del Odloka o razglasitvi naravnih znamenitosti in nepremičnih kulturnih in zgodovinskih spomenikov v občini Novo mesto (4. Člen, Uradni list RS, 38/92). V prvem delu Strokovne osnove povzemajo lego, opis, vrednotenje, razvojne usmeritve in sklop varstvenih režimov, ki se nanašajo na vsak posamezni naravni spomenik oziroma rezervat. V drugem delu pa so varstveni režimi zbrani glede na zvrst naravnega spomenika oziroma rezervata. V tabelo so vpisane le konkretne, iz varstvenih režimov izhajajoče, varstvene usmeritve. Varstvene usmeritve se navezujejo na posege ki izhajajo iz gozdnogospodarskega načrta.

Tabela 1: Pregled zavarovanih območij in pripadajočih konkretnih varstvenih usmeritev

ZAP. ŠT.*	IME	STATUS	URADNA OBJAVA	KONKRETNE VARSTVENE USMERITVE
NAZ 5538 004 00001	Soteska Radulje pri Klevecžu	NS	Uradni list RS, 38/92	<ul style="list-style-type: none"> • V skladu z 2. alinejo 26 člena Pravilnika o gozdnih prometnicah naj se območje spomenika in 50 metrski vplivni pas od njegovega roba opredeli kot predel gozda, v katerem je zaradi izjemne občutljivosti ekosisteme prepovedana gradnja gozdnogospodarske infrastrukture in ostalih objektov. • Na območju naravnega spomenika naj se gospodari s posamičnim gozdnim drevjem in z najmanjšo možno intenziteto. • Na območju naravnega spomenika naj se vzpostavi popoln gozdni red.
NAZ 5538 005 00020	Fosilno nahajališče Vajndol	NS		<ul style="list-style-type: none"> • V oddelku 77 C sta gradnja in obnova gozdne infrastrukture možna le ob naravovarstvenem nadzoru.
NAZ 5538 004 00001	Pragozd Gorjanci	NR		<ul style="list-style-type: none"> • V rezervatu so kakršnekoli aktivnosti dovoljene le z soglasjem Zavoda RS za varstvo narave. • V skladu z 2. alinejo 26. člena Pravilnika o gozdnih prometnicah naj se območje rezervata in 50 metrski vplivni pas od roba rezervata opredeli kot predel gozda, v katerem je zaradi izjemne občutljivosti ekosisteme prepovedana gradnja gozdnogospodarske infrastrukture in ostalih objektov.

				<ul style="list-style-type: none"> • V vplivnem pasu, 50 metrov od roba rezervata, so prepovedane sečnje, ki bi lahko spremenile mikroklimatske razmere v rezervatu.
NAZ 5538 005 00004	Minutnik	NS		<ul style="list-style-type: none"> • Na območju naravnega spomenika naj se gospodari posamičnim gozdnim drevjem in z najmanjšo možno intenziteto. • Na območju naravnega spomenika naj se vzpostavi popoln gozdni red. • Izvir in zaledje naj se ohranja v naravnem stanju.

*Oštevilčenje kot je navedeno v uradni objavi, fotokopije strokovnih podlag, ki štejejo za del uradne objave in se navezujejo na navedene naravne spomenike so priložene v prilogah.

3 NARAVNE VREDNOTE

Naravne vrednote, ki jih obravnavajo naravovarstvene smernice, so navedene v tabeli 2, v poglavju 3.3. Konkretna varstvena usmeritve.

3.1 SPLOŠNE VARSTVENE USMERITVE

Z naravnimi vrednotami je treba ravnati tako, da se ne ogrozi njihov obstoj (40. člen ZON).

Posegi in dejavnosti se izvajajo na naravni vrednoti, če ni drugih prostorskih ali tehničnih možnosti za izvedbo posega ali opravljanje dejavnosti (5. člen Uredbe o zvrsteh naravnih vrednot).

Če ni drugih prostorskih ali tehničnih možnosti, se posegi in dejavnosti:

- na površinski in podzemeljski geomorfološki, hidrološki in geološki naravni vrednoti izvajajo v obsegu in na način, da se ne uničijo, poškodujejo ali bistveno spremenijo lastnosti, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto, oziroma v obsegu in na način, da se v čim manjši možni meri spremenijo druge fizične, fizikalne, kemijske, vidne in funkcionalne lastnosti naravne vrednote,
- na drevesni naravni vrednoti izvajajo tako, da se ne zmanjša vitalnost in ne poslabša zdravstveno stanje drevesa ter, da se ne poslabšajo življenjske razmere na rastišču,
- na botanični in zoološki naravni vrednoti izvajajo tako, da se ne poslabšajo življenjske razmere rastlin in živali, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto, do takšne mere, da jim je onemogočeno dolgoročno preživetje,
- na ekosistemski naravni vrednoti izvajajo tako, da se ne spremenijo kvalitete ekosistema ter naravni procesi v njem do takšne mere, da se poruši naravno ravnovesje.

Pri načrtovanju posegov in dejavnosti na obravnavanem območju je potrebno upoštevati splošne varstvene usmeritve za varstvo naravnih vrednot, ki so bile

podane v »Naravovarstvenih smernicah za gozdarstvo za gozdnogospodarske načrte območij z obdobjem veljavnosti 2001 - 2010« (št. 35003-16/2002, ARSO, april 2002).

Posegi in dejavnosti zunaj naravnih vrednot, na območju vpliva na naravno vrednoto se izvajajo tako, da vpliv posega ali dejavnosti ne povzroči uničenja ali bistvene spremembe lastnosti, zaradi katerih je bil del narave opredeljen za naravno vrednoto, ali uničenja naravne vrednote (6. člen Uredbe o zvrsteh naravnih vrednot).

Za potrebe priprave načrtov rabe naravnih dobrin se območje vpliva na naravno vrednoto opredeli glede na nameravani poseg ali dejavnost na podlagi naslednjih izhodišč:

- za hidrološko naravno vrednoto je območje vpliva na naravno vrednoto območje porečja ali dela porečja, v katerem se naravna vrednota nahaja,
- za podzemno geomorfološko naravno vrednoto je območje vpliva na naravno vrednoto površje nad podzemno jamo ter, če je naravna vrednota vodna podzemna jama, porečje voda, ki tečejo v podzemno jamo,
- za naravne vrednote drugih zvrsti je območje vpliva na naravno vrednoto območje, v katerem vplivi posegov in dejavnosti človeka lahko ogrozijo tiste lastnosti, zaradi katerih je bil del narave opredeljen za naravno vrednoto: za geomorfološke in geološke naravne vrednote je to zlasti njihova stabilnost, za botanične, zoološke, ekosistemske in drevesne naravne vrednote je to zlasti kvaliteta habitatov rastlin in živali.

Naravne vrednote se lahko uredi za obisk vendar je potrebno pri tem upoštevati Pravilnik o označevanju zavarovanih območij naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 117/2002 in 53/2005).

- Ob ureditvi se naravno vrednoto lahko opremi z nadelavo poti, galerij, razgledišč, počivališč, postavitvijo ograj, tabel z informacijami, opozorili in podobno, vendar tako, da se bistveno ne spremenijo lastnosti naravne vrednote.
- Ureditev je potrebno zastaviti tako, da se, zaradi fizičnih učinkov obiskovanja, ne spremenijo fizične (stabilnost, vidna podoba ...) in funkcionalne (na primer življenjske razmere), lastnosti naravne vrednote in je okolica čim manj spremenjena. Del, ki je posebej občutljiv na fizične učinke hoje, ki jih povzročijo obiskovalci, se zavaruje tako, da se obiskovalce usmerja na določene poti.
- Na naravni vrednoti ali njenemu delu, katere obiskovanje in ogledovanje se prostorsko ne da omejiti ali se pričakuje, da omejitev ne bo učinkovita, se lahko obiskovanje in ogledovanje naravne vrednote ali njenega dela fizično onemogoči.
- V primeru, da gre za majhna rastišča zelo ogrožene vrste, ali vrste, ki je na človekovo prisotnost izjemno občutljiva, se obiskovanje naravne vrednote lahko funkcionalno (npr. zakrite opazovalnice), prostorsko (ograjevanje) ali časovno omeji (omejitev obiska v določenem času) oziroma prepove.

3.2 PODROBNEJŠE VARSTVENE USMERITVE

4.2.1. Površinske geomorfološke naravne vrednote

- Gradnja objektov, vključno z enostavnimi objekti, se v primeru, da ni drugih prostorskih možnosti zunaj naravne vrednote, izvaja tako, da se izkoristijo vse možne tehnične ali druge rešitve, da se naravna vrednota ne poškoduje.
- Zemeljska dela (izravnavanje, poglobljanje terena, nasipavanje, zasipavanje) se na naravni vrednoti izvaja tako, da se ohranjajo lastnosti, zaradi katerih je del

narave opredeljen za naravno vrednoto ter, da je njena vidna podoba čim manj spremenjena.

- Odpadkov in drugega materiala, vključno z odpadnim izkopnim ali gradbenim materialom, se ne odlaga ali skladišči na naravni vrednoti.

Na območju naravnih vrednot naj se v bližini poti poskrbi za popoln gozdni red. Prav tako naj se za popoln gozdni red poskrbi na območjih, kjer je to potrebno.

4.2.2. Podzemeljske geomorfološke naravne vrednote

- Sten, stropa in tal, zraka v jami ter vode, ki tečejo skozi jamo se ne onesnažuje.
- Vibracij zaradi eksplozij ali iz drugih virov in hrupa se ne povzročajo.
- Odpadkov in drugega materiala se ne odlaga ali skladišči v jami, tekočih odpadkov se ne odvajajo v jamo in se jih ne izliva v jami.
- V jamo se ne vnašajo organskih snovi.

Na površju nad znanimi rovi jame, ponornice, ki teko v jamo oziroma skozi njo:

- Izvaja se takšne vrste gradenj, da se ne poškoduje podzemeljske naravne vrednote.
- Vibracij zaradi eksplozij ali iz drugih virov se ne povzročajo.
- Vegetacijsko odejo, vključno z njenim odstranjevanjem, se spreminja le v takšnem obsegu, da se ne ali bistveno ne spremenijo kakovostne (kemične) in količinske lastnosti pronicajoče vode.
- Odpadkov in drugega materiala, vključno z odpadnim izkopnim ali gradbenim materialom, ostanki vej in deblovine, se ne odlaga ali skladišči na naravni vrednoti.
- Nevarnih snovi, kot so nafta in naftni derivati, kemikalije in podobne snovi, se ne pretovarja in skladišči.
- Ne slabša se kvalitete vod, ki tečejo v jamo. Uporabljajo naj se biološko razgradljiva olja. Onemogoči naj se vnos soli v vodne biotope.
- Posege in gradnje na vodotokih se izvaja tako, da se ohranja čim bolj naraven vodni režim.

4.2.3. Geološke naravne vrednote

- Gradnja objektov, vključno z enostavnimi objekti, se v primeru, da ni drugih prostorskih možnosti zunaj naravne vrednote, izvaja tako, da se izkoristijo vse možne tehnične ali druge rešitve, da se naravna vrednota ne poškoduje ter, da je njena vidna podoba čim manj spremenjena.
- Zemeljska dela (izravnavanje, poglobljanje terena, nasipavanje, zasipavanje) se na naravni vrednoti izvaja tako, da se ohranjajo lastnosti, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto.
- Vibracije zaradi eksplozij ali drugih virov na naravni vrednoti smejo biti tolikšne, da ne ogrozijo stabilnosti naravne vrednote.
- Odpadkov in drugega materiala, vključno z odpadnim izkopnim ali gradbenim materialom, se ne odlaga ali skladišči na naravni vrednoti.
- Delov naravne vrednote se ne lomi, razbija, odkopava ali odnaša v takem obsegu, da se uniči nahajališče oziroma okrne lastnosti, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto.

- Z namenom preprečitve erozije, neugodnega delovanja atmosferilij in vegetacije se naravno vrednoto lahko fizično zaščiti (prekrije), odstrani vegetacijo in podobno.

4.2.4. Hidrološke naravne vrednote

- Ne slabša se kvalitete vode. Uporabljajo naj se biološko razgradljiva olja . Onemogoči naj se vnos soli v vodne biotope.
- Odpadkov in drugega materiala, vključno z odpadnim izkopnim ali gradbenim materialom, se ne odlaga ali skladišči na naravni vrednoti.
- V obrežno vegetacijo se posega s sekanjem, obsekavanjem, redčenjem, zasajanjem, tako da se bistveno ne spremenijo fizikalne lastnosti obrežja.

4.2.5. Botanične naravne vrednote

- Združbo rastišča se spreminja z izkrčenjem gozda oziroma posameznih dreves, s pogozditvijo, oranjem in podobno, le toliko, da se bistveno ne spremenijo življenjske razmere na rastišču.
- Rastlin se ne nabira, izkoreninja, lomi ali drugače poškoduje ali uničuje, razen za znanstveno-raziskovalno delo v obsegu, ki ne vpliva negativno na stanje populacije in na rastišče.
- Rastlin se ne požiga.
- Sestave biocenoze se ne spreminja z vnašanjem rastlin tujerodnih in rastišču neustreznih vrst.
- Odpadkov in drugega materiala, vključno z odpadnim izkopnim ali gradbenim materialom, se ne odlaga ali skladišči na naravni vrednoti.
- Na naravni vrednoti se ne uporablja kemičnih sredstev za uničevanje živali in rastlin.

4.2.6. Zoološke naravne vrednote

- Posege, dejavnosti in aktivnosti na naravni vrednoti se izvaja tako, da se način in čas opravljanja posegov, dejavnosti in aktivnosti kar najbolj prilagodita življenjskim ciklom živalim; posege, dejavnosti in aktivnosti se izvaja v času, ki ne sovpada z obdobji, ko živali potrebujejo mir, npr. sekanje grmišč se opravlja po gnezditvenem času ptičev, gozdarska in druga opravila, ki lahko uničijo gnezda ali mladiče, se opravljajo po gnezdenju ali poleganju mladičev in na način, da se živali lahko umaknejo.
- Živali se ne vznemirja, preganja, nabira, zastruplja ali drugače uničuje.
- Sestave zoocenoze se ne spreminja z naseljevanjem živali tujerodnih vrst.
- Eksplozij ali drugih dejanj, ki povzročajo močan hrup ali vibracije, se ne izvaja.
- Ne slabša se kvalitete površinske in podzemne vode, tako da se ne slabšajo življenjske razmere za živali. Uporabljajo naj se biološko razgradljiva olja. Onemogoči naj se vnos soli v vodne biotope.
- Odpadkov in drugega materiala, vključno z odpadnim izkopnim ali gradbenim materialom, se ne odlaga ali skladišči na naravni vrednoti.

- Rekreatijske in športne aktivnosti se preusmerja na spoznavanje in doživljanje narave.
- Naravno vrednoto se lahko uredi za obisk javnosti, vendar v času in na način, ki za živali ni moteč. Naravno vrednoto se uredi tako, da je ljudem omogočeno spoznavanje in doživljanje živali v njenem naravnem okolju.

4.2.7. Ekosistemske naravne vrednote

- Gradnja objektov, vključno z enostavnimi in nezahtevnimi objekti, se v primeru, da ni drugih prostorskih možnosti zunaj naravne vrednote, izvaja na način in v takem obsegu, da se populacije rastlinskih in živalskih vrst pretežno ohranijo. Na način in v obsegu iz prejšnjega stavka se izvaja tudi odstranjevanje ali spreminjanje vegetacije, spreminjanje kislosti oziroma alkalnosti tal, odstranjevanje zemlje, ruše ali kamninske podlage, zasipavanje, nasipavanje, vključno z odlaganjem odpadnih materialov. Pri tem se izkoristijo vse možne tehnične rešitve, da se naravna vrednota čim manj poškoduje.
- Ne slabša se kvalitete površinske in podzemne vode, tako da se ne slabšajo življenjske razmere za rastline in živali. Uporabljajo naj se biološko razgradljiva olja. Onemogoči naj se vnos soli v vodne biotope.
- Odpadkov in drugega materiala, vključno z odpadnim izkopnim ali gradbenim materialom, se ne odlaga ali skladišči na naravni vrednoti.
- Sestave biocenoze se ne spreminja z naseljevanjem živali in rastlin tujerodnih in rastišču neustreznih vrst.

4.2.8. Drevesne naravne vrednote

- Vej, debel, drevesne skorje in korenin se ne lomi, seka, obsekava ali drugače poškoduje, razen če gre za sanacijske ukrepe na drevesu.
- Življenjske razmere na rastišču se ohranja nespremenjene, zato se ne odstranjuje zemlje, razkriva korenin, zasipava debla ali rastišča oz površine nad koreninami, s hojo, vožnjo ali kako drugače ne tepta tal, ne poplavlja rastišča, spreminja višine podtalnice, kislosti oziroma alkalnosti tal, spušča škodljivih tekočin ali plinastih snovi na rastišče ter ne odlaga odpadkov.
- Podlago se na rastišču utrjuje le tako, da se omogoči zadostno zračnost in vodoprepustnost tal nad koreninskim sistemom.
- Na rastišče se praviloma ne postavlja objektov ali naprav.
- Na deblo, korenine in veje dreves se ne obeša, pritrjuje ali postavlja tujih teles, kot so plakati, obvestila, svetilke, nosilci žičnih vodov, table, omarice, antene in podobno.

3.3 KONKRETNE VARSTVENE USMERITVE

V naravovarstvenih smernicah so obravnavane tiste naravne vrednote, ki leže znotraj gozdne maske in vse tiste naravne vrednote znotraj gozdnogospodarske enote, za katere smo ocenili, da bi gospodarjenje z gozdovi lahko vplivalo na njih.

Tabela 2: Pregled naravnih vrednot in pripadajočih konkretnih varstvenih usmeritev

IDENT. ŠT.	IME	KRATKA OZNAKA	ZVRST	STATUS	KONKRETNE VARSTVENE USMERITVE
4431 V	Radulja	Levi pritok Krke s poplavno ravnico in povirjem v Krškem hribovju z naseljenimi bobri v izlivnem delu	hidr, zool	NVDP	Pri naravnih vrednotah združenih v tem sklopu je njihov najvitalnejši del sam vodotok, ki ga je potrebno ohranjati v naravnem stanju. Radulja na odseku pri Klevevžu je zavarovana kot Naravni spomenik Soteska Radulje pri Klevevžu.
8476	Maharovski potok	Potok s povirjem na Šentjernejskem polju, desni pritok Pendirjevke	hidr, ekos	NVLP	Žerjavinski potok je habitat močvirske sklednice (<i>E. orbicularis</i>) in kačjega pastirja velikega studenčarja (<i>C. heros</i>), Toplica pa raka koščaka (<i>A. torrentinum</i>), ki so osnova za vključitev med območja Natura 2000.
8489	Prinovec	Levi pritok Toplice severno od Šmarjeških Toplic	hidr, ekos	NVLP	V izlivnem delu Radulje je od leta 1998 dalje zabeleženo bobrišče (<i>Castor fiber</i>). Vsa vodna telesa pa predstavljajo habitatni tip tekočih voda.
8205 V	Laknica	Potok s poplavno ravnico, levi pritok Radulje pri Zburah	hidr, ekos	NVLP	Usmeritve:
8490	Toplica	Potok s termalnimi izviri v Šmarjeških Toplicah, levi pritok Krke pri Dolenjem Kronovu	hidr, ekos	NVLP	<ul style="list-style-type: none"> Izločijo naj se načrtovalne enote, ki bi združevala vse obrežne sestoje. V njih priporočamo sečnje posamičnega drevja, v smislu sanitarne sečnje ali sečnje oslabelega drevja, odvisno od poudarjenosti ostalih funkcij v istem prostoru. Ta opredelitev bo preko gozdno gojitvenega načrtovanja ohranjala obstoječe gozdne površine na obrežjih in selektiven pristop do obravnavanega prostora. Gozdno gojitveni cilj naj bo gozd z naravno sestavo drevesnih vrst.
8532	Rakovnik	Dolina potoka, desni pritok Laknice severozahodno od Zbur	hidr, ekos	NVLP	<ul style="list-style-type: none"> Ob načrtovanju omrežja gozdne infrastrukture (na primer gozdne prometnice) naj se le ta vodnim telesom ne približa na več kot 50 metrov.
8200	Žerjavinski potok	Desni pritok Krke z mokrotnimi travniki vzhodno od Otočca	zool, hidr, ekos	NVDP	<ul style="list-style-type: none"> Če gozdna prometnica prečka vodno telo naravne vrednote, naj v čim manjši možni meri poteka vzdolž vodotoka.
8487	Brezovski potok	Potok z mokrišči, levi pritok Žerjavinskega potoka zahodno od Rateža	hidr, ekos	NVLP	<ul style="list-style-type: none"> V gozdovih z gospodarsko rabo se opredelijo območja s funkcijo ohranjanja, oziroma večanja biotske raznovrstnosti gozda – ekocelice.

8130	Kobila	Desni pritok Krke z izvorno dolino na Gorjancih	hidr, geomorf, ekos, zool*, bot*	NVDP	Dolina Kobila je tudi življenjski prostor belohrbtega detla (<i>Dendrocopos leucotos</i>). Na območju naravne vrednote naj se upošteva usmeritve za gospodarjenje s cono SI3000267-C, poglavje 6.2.
8352 V	Radulja - izliv	Habitat bobra ob izlivu Radulje v Krko, severovzhodno od Dobrave pri Škocjanu	zool, hidr, ekos	NVDP	Pri naravnih vrednotah združenih v tem sklopu je njihov najvitalnejši del sam vodotok oziroma vodno telo, ki ga je potrebno ohranjati v čim bolj naravnem stanju. Predvsem reka Krka in izlivni del Radulje sta pomembna tudi iz ekosistemskega in zoološkega stališča, zaradi prisotnosti več ogroženih živalskih vrst in habitatnih tipov, ki so bili tudi podlaga za uvrstitev v Natura 2000 območja.
128 V	Krka	Osrednji dolenski vodotok, desni pritok Save	hidr, geomorf, (geomorf, geol, zool)	NVDP	Usmeritve: <ul style="list-style-type: none"> Izločijo naj se načrtovalne enote, ki bi združevala vse obrežne sestoje. V njih priporočamo sečnje posamičnega drevja, v smislu sanitarne sečnje ali sečnje oslabelega drevja, odvisno od poudarjenosti ostalih funkcij v istem prostoru. Ta opredelitev bo preko gozdno gojitvenega načrtovanja ohranjala obstoječe gozdne površine na obrežjih in selektiven pristop do obravnavanega prostora. Gozdno gojitveni cilj naj bo gozd z naravno sestavo drevesnih vrst.
790	Gorjansko jezero	Manjši izvir na neprepustni podlagi s ponorom pri Miklavžu na Gorjancih	hidr, ekos, (geomorf p), bot*, kraj*	NVLP	<ul style="list-style-type: none"> Ob načrtovanju omrežja gozdne infrastrukture (na primer gozdne prometnice) naj se le ta vodnim telesom ne približa na manj kot 50 metrov. V gozdovih z gospodarsko rabo se opredelijo območja s funkcijo ohranjanja, oziroma večanja biotske raznovrstnosti gozda – ekocelice.
1565	Kleevške Toplice	Hipotermalni izvir pri gradu Kleevž, severozahodno od Šmarjete	hidr, geol, ekos	NVDP	
1566	Stare toplice	Obzidan hipotermalni izvir ob Radulji južno od Kleevža	hidr, geol, ekos	NVLP	
8278	Globoko	Hudourni potok s povirjem v Gorjancih, desni pritok Lačnega potoka pri Pleterjah	hidr, ekos, geomorf	NVLP	Pri naravnih vrednotah Globoko in Pendirjevka so sestavni del naravnih vrednot tudi izstopajoči geomorfološki elementi: globoko vrezane površne grape s skalnimi stenami in značilnimi skalnimi osamelci. Pendirjevka, je tudi habitat kačjega pastirja velikega studenčarja (<i>C. heros</i>) in raka koščaka (<i>A. torrentinum</i>), ki sta osnova za vključitev območja med Natura 2000 območja.
8161 V	Pendirjevka	Potok z istoimensko izvorno dolino na Gorjancih in tokom na Šentjernejskem polju	hidr, zool	NVDP	Usmeritve: <ul style="list-style-type: none"> Izločijo naj se načrtovalne enote, ki bi združevala vse obrežne sestoje. V njih priporočamo sečnje posamičnega drevja, v smislu sanitarne sečnje ali sečnje oslabelega drevja, odvisno od poudarjenosti ostalih funkcij v istem prostoru. Ta opredelitev bo preko gozdno gojitvenega načrtovanja ohranjala obstoječe gozdne površine na obrežjih in selektiven pristop do obravnavanega prostora. Gozdno gojitveni cilj naj bo gozd z naravno sestavo drevesnih vrst. Ob načrtovanju omrežja gozdne infrastrukture naj se gozdna infrastruktura

					<p>(gozdne prometnice) vodnim telesom ne približa na več kot 50 metrov.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ob načrtovanju omrežja gozdne infrastrukture (na primer gozdne prometnice) naj se le ta vodnim telesom ne približa na več kot 50 metrov. • Obnova obstoječe gozdarske infrastrukture naj se izvaja na način, ki stanja naravne vrednote ne bo dodatno slabšal. • V gozdovih z gospodarsko rabo se opredelijo območja s funkcijo ohranjanja, oziroma večanja biotske raznovrstnosti gozda - ekocelice.
8166	Trdinov vrh	Območje najvišjega vrha Gorjancev	geomorf	NVDP	<p>Pri naravnih vrednotah Bojice – nahajališče fosilov, Trdinov vrh in Kobilica je naravovarstveno izpostavljeno celotno območje, pri ostalih naravnih vrednotah pa le njihov del. Pri Hudi peči bi izpostavljamo ostenja ob koncu doline z močnim pričevalnim pomenom.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Obnova obstoječe gozdarske infrastrukture naj se izvaja na način, ki stanja naravne vrednote ne bo dodatno slabšal.
8198	Huda peč	Skalna stena v dolini Pendirjevke na Gorjancih	geomorf	NVLP	
1228	Krvavi kamen	Skalni samotar pri Krvavem kamnu na Gorjancih	geomorf	NVLP	
1914	Jarčev kamen	Skalni samotar ob Vlaški poti na Gorjancih	geomorf	NVDP	
8197	Bojice - nahajališče fosilov	Nahajališče miocenskih polžev zahodno od Gorenje Stare vasi	geol	NVLP	
1936 V	Kobila - dolina	Dolina Kobile na Gorjancih s skočniki, skalnimi osamelci in rastiščem tise	geomorf, hidr, (bot)	NVDP	
8203	Javorovica - košenica	Koščenica z redkimi rastlinskimi vrstami nad Javorovico na Gorjancih	bot	NVLP	
4265	Črna lica - košenica na Gorjancih	Koščenica pri Miklavžu na Gorjancih	bot	NVDP	
8202	Miklavž - košenica	Koščenica z redkimi rastlinskimi vrstami pri Miklavžu na Gorjancih	bot, ekos*, zool*	NVLP	
8503	Mihovo - rastišče tis	Rastišče tis na Gradcu, jugovzhodno od Mihovega	drev	NVLP	
8504	Cerov Log - rastišče tis	Rastišče tis v dolini Špehovka južno od Cerovega Loga	drev	NVLP	

8505	Gorenje Vrhpolje - rastišče tis	Rastišče tis v dolini Kobil jugovzhodno od Mihovega	drev, bot	NVLP	gozdarske infrastrukture.
8473	Draškovec - sestoj dreves	Sestoj mogočnih dreves na Jordanovi domačiji v Draškovcu	drev	NVLP	<ul style="list-style-type: none"> • Drevesa, ki imajo status naravne vrednote, naj se načrtno ohranja. • Če se drevesu začnejo sušiti veje ali deli krošenj in to predstavlja nevarnost za okolico, naj se poskrbi za strokovne ukrepe, ki bodo zmanjšali nevarnost. • Če drevo raste v gozdu naj se v okoliškem sestoju gospodari na način, da se bo sestojna klime ohranjala v največji možni meri, da ne bo prišlo do povečanja osvetljenosti debla, kar bi lahko povzročilo poškodbe debla oziroma padec vitalnosti drevesa. • Če drevo ne predstavlja nevarnosti za okolico, naj se ga prepusti naravnemu razkroju.
8283	Miklavž - lipe	Mogočne lipe ob cerkvi sv. Miklavža na Gorjancih	drev	NVLP	
8581	Pendirjevka - gaber	Beli gaber izrednih dimenzij v dolini Pendirjevke južno od Cerovega Loga	drev	NVLP	

V skladu s Pravilnikom o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/2004) so:

- z oznako **V** označene naravne vrednote, katerih površina je večja od 1 km² ali so linijsko daljše od 1 km (2. člen).

Tabela 3: Pregled naravnih vrednot – jam (po Pravilniku o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o določitvi in varstvu naravnih vrednot, Uradni list RS, št. 70/06).

IDENT. ŠT.	IME	KRATKA OZNAKA
42116	Ajdovska hiša pri Žalovičah	Spodmol, kevdrč
42798	Ajdovska jama	Spodmol, kevdrč
42920	Brezno v Rebri pri Čužnji vasi	Poševno ali stopnjasto brezno
47888	Contova jama	Brezno
41465	Jama pod greznico	Brezno
46236	Lisična pod Gričem pri Klevevžu	Spodmol, kevdrč
42689	Mačkovec v Šmarjeških Toplicah	Jama občasni izvir
45840	Mala Kleveška jama	Spodmol, kevdrč
47713	Na Kržišču	Brezno
40410	Spodnja Kleveška jama	Jama s stalnim tokom
45830	Škratova jama	Spodmol, kevdrč
45174	V dul	Jama stalni izvir
41467	Zgonečja jama	Brezno
40411	Zgornja Kleveška jama	Vodoravna jama

Vse zgoraj navedene jame so naravne vrednote državnega pomena, in so geomorfološke podzemeljske zvrsti, njihov režim za vstop pa je odprta jama s prostim vstopom (režim vstopa 3).

- Upošteva naj se varstveni režim v jami naveden v 18. členu Zakona o varstvu podzemnih jam) ter usmeritve navedene v poglavju 3.2.2.
- V letu 2006 je bil sprejet Pravilnik o sporočanju podatkov o podzemnih jamah (Uradni list RS, št. 120/06), katerega namen je zbiranje in izpopolnjevanje podatkov o jamah. V 8. členu omenjenega Pravilnika je opredeljen obseg sporočanja popolnejšega podatka za že znano jamo, vključno z natančnejšo določitvijo lege vhoda v že znano jamo. V kolikor razpolagate s takšnimi podatki jih sporočite Inštitutu za raziskovanje krasa Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU.

Ker potek rogov jam ni natančno znan, je v izogib morebitnega uničenja med gradbenimi deli treba pred začetkom del pridobiti dokumentacijo stanja jame oz. potek njenih rogov. ***Nad znanimi rovi naj se prilagodi potek trase (naj se jim izogne) oz. potrebna globina izkopa.***

3.4 OBMOČJA PRIČAKOVANIH NARAVNIH VREDNOT

Namen opredelitve območij pričakovanih naravnih vrednot je spremljanje posegov v naravo, zlasti zemeljskih del, pri katerih obstaja velika verjetnost odkritja novih naravnih vrednot, predvsem geoloških in podzemeljskih geomorfoloških. Namen spremljanja zemeljskih del je odkrivanje, zagotavljanje dokumentiranja, vrednotenje in ohranjanje na novo odkritih naravnih vrednot.

Tabela 4: Pregled območij pričakovanih naravnih vrednot

ZAP. ŠT.	IME	KRATKA OZNAKA
1	Območje Panonskega morja	Predvsem SV del enote pa tudi manjša območja me Cerovim logom Polhovico in Šentjernejem imajo v zemljini in matični podlagi primešane plasti s številnimi fosili.
2	Karbonati	Predvsem SZ del enote leži na karbonatni matični podlagi, kjer se nahaja več podzemnih jam, obstaja pa tudi možnost odkritja nadaljnjih naravnih vrednot vezanih predvsem na kraške pojave.

3.5 VARSTVENA PRIPOROČILA ZA RAVNANJE NA OBMOČJIH PRIČAKOVANIH NARAVNIH VREDNOT

v primeru odkritja jam med izvajanjem del potrebno upoštevati Zakon o varstvu podzemnih jam. V skladu z 22. členom Zakona o varstvu podzemnih jam (*Uradni list RS, št. 2/04*) in 74. členom ZON (*Uradni list RS, št. 96/04 – ZON-UPB2 in 61/06 – Zdru-1*) je lastnik zemljišča, na katerem je bila med gradnjo objektov odkrita jama, ali fizična ali pravna oseba, ki izvaja dejavnost med katero je prišlo do najdbe, dolžan omogočiti raziskavo jame. Najdbo mora najditelj prijaviti ministrstvu (MOP). Hkrati mora jama zaščititi pred uničenjem, poškodbo ali krajo.

4 HABITATNI TIPI

Na območju GGE Šentjernej je bil popis habitatnih tipov izveden, izveden le na območju gozdov.

Pregled, podrobnejše in konkretne varstvene usmeritve za ohranjanje habitatnih tipov, ki so navedeni v Prilogi 1 Uredbe o habitatnih tipih znotraj območij s statusom (ZO, NV, EPO, PosVO) so navedene po posameznih poglavjih naravovarstvenih smernic.

4.1 SPLOŠNE VARSTVENE USMERITVE

Za ohranjanje habitatnega tipa v ugodnem stanju se uporabljajo določila 3. člena Uredbe o habitatnih tipih ter varstveni cilji za doseganje ustreznih ekoloških razmer za posamezne skupine habitatnih tipov, ki so navedeni v Prilogi 2 iste uredbe.

Habitatni tipi se ohranjajo v ugodnem stanju tako, da se posegi in dejavnosti na območjih habitatnih tipov načrtujejo in izvajajo tako, da je njihov neugoden vpliv čim manjši.

Posegi in dejavnosti na območjih habitatnih tipov se načrtujejo na način in v obsegu:

- da se v kar največji možni meri ohranja ali večja naravna razširjenost habitatnih tipov in območij, ki jih posamezni habitatni tip znotraj te razširjenosti pokriva,
- da se v kar največji možni meri ohranjajo specifična struktura habitatnega tipa in naravni procesi ali ustrezna raba v skladu z varstvenimi cilji iz priloge 2 Uredbe o habitatnih tipih in
- da se ohranja ugodno stanje za te habitatne tipe značilnih rastlinskih in živalskih vrst v skladu z varstvenimi cilji iz predpisov, ki urejajo varstvo zavarovanih rastlinskih in živalskih vrst.

4.2 PRIPOROČILA ZA OHRANJANJE UGODNEGA STANJA HABITATNIH TIPOV

4.2.1. Splošne usmeritve

- Ohranja se namembnost zemljišč, ki omogoča ohranjanje gozdnih habitatnih tipov.
- Ohranja se za habitatni tip značilna sestava biocenoze, brez tujerodnih vrst in gensko spremenjenih organizmov.
- Pri gradnji gozdne infrastrukture naj se prednostno izkoriščajo obstoječi koridorji.
- Na območje habitatnega tipa in območje vpliva nanj se ne vnaša pesticidov.

Tabela 5: Pregled habitatnih tipov in konkretnih usmeritev

HABITATNI TIP	KONKRETNE USMERITVE
Gozdni habitatni tipi	
Nitrofilni gozdni robovi in vlažno obrečno visoko steblikovje	<ul style="list-style-type: none"> • V gozdovih z gospodarsko rabo se opredelijo območja s funkcijo ohranjanja, oziroma večanja biotske raznovrstnosti gozda - ekocelice. • Ohranja naj se raznolikost gozdne strukture v različnih starostnih fazah. • Steljarjenje naj se usmerja na območja izven habitatni tipov. • Ohranjajo naj se naravni procesi. • Ustrezna količina nežive gozdne mase (odmrlo drevje, odpadlo listje, sečni ostanki, vrhači in drugo) naj v skladu s Pravilnikom o varstvu gozdov ostane v gozdu. • Gozdna infrastruktura naj se izvaja na način in v obsegu, ki ne ogrožajo habitatnega tipa. • Pri vzpostavljanju načina gospodarjenja naj se prednostno izkoriščajo obstoječe ureditve.
Ilirski bukovi gozdovi	
Srednjeevropski kisloljubni bukovi gozdovi	
Ilirski hrastovo-belo gabrovi gozdovi	
Obrečna vrbovja	
Bela vrbovja	
Srednjeevropska črna jelševja in jesenovja ob tekočih vodah	
Travniški habitatni tipi	

HABITATNI TIP	KONKRETNE USMERITVE
Srednjeevropska suha in polsuha travišča s prevladujočo vrsto <i>Bromus erectus</i> (* pomembna rastišča kukavičevk)	<ul style="list-style-type: none"> Izvajajo se takšna raba grmišč in travišč, ki ohranja habitate grmišč in travišč. Rampni prostori za skladiščenje lesa naj se umestijo izven habitatnega tipa. Razgibanost površja, kar je osnova ustreznim ekološkim pogojem za ohranitev habitatov naj se ne spreminja. Ohranja se ustrezno razmerje med travišči in grmišči, vključno z zadrževanjem sukcesivnih procesov (npr. zaraščanje).
Jamski habitatni tipi	
Jame, ki niso odprte za javnost	<ul style="list-style-type: none"> Veljajo naj splošne varstvene usmeritve za varstvo geomorfoloških podzemnih naravnih vrednot in režimi varstva jam.
Vodni habitatni tipi	
Vodotoki v nižinskem in montanskem pasu z vodno vegetacijo zvez <i>Ranuncion fluitantis</i> in <i>Callitricho-Batrachion</i>	<ul style="list-style-type: none"> Na rampnih prostorih, ki ležijo v neposredni bližini (10 metrov) vodnih teles naj se ne uporablja insekticidov za zatiranje podlubnikov. Ohranjajo naj se poplavna območja in obvodni pasovi vegetacije.
Vegetacija tekočih voda	

5 EKOLOŠKO POMEMBNA OBMOČJA

Ekološko pomembna območja, ki jih obravnavajo naravovarstvene smernice, so navedena v tabeli 5, v poglavju 5.2. Konkretno varstvene usmeritve.

Varstvene usmeritve za ekološko pomembna območja se določajo za območje rabe naravnih dobrin ter za izvajanje posegov in dejavnosti, z namenom, da se ohranja ali dosega ugodno stanje tistih habitatnih tipov ter rastlinskih in živalskih vrst in njihovih habitatov, zaradi katerih je ekološko pomembno območje opredeljeno.

Na ekološko pomembnih območjih se v primeru obstoja alternativnih možnosti prostorske ureditve ne načrtujejo, če se zaradi njihove izvedbe lahko bistveno poslabša ugodno stanje habitatnih tipov ali vrst, zaradi katerih je ekološko pomembno območje opredeljeno, v drugih primerih pa se načrtujejo tako, da je njihov neugoden vpliv čim manjši.

5.1 SPLOŠNE VARSTVENE USMERITVE

Na ekološko pomembnih območjih, ki niso tudi posebna varstvena območja, so vsi posegi in dejavnosti možni, načrtuje pa se jih tako, da se v čim večji možni meri ohranja naravna razširjenost habitatnih tipov ter habitatov rastlinskih ali živalskih vrst, njihova kvaliteta ter povezanost habitatov populacij in omogoča ponovno povezanost, če bi bila le-ta z načrtovanim posegom ali dejavnostjo prekinjena.

Pri izvajanju posegov in dejavnosti, ki so načrtovani v skladu s prejšnjim odstavkom, se izvedejo vsi možni tehnični in drugi ukrepi, da je neugoden vpliv na habitatne tipe, rastline in živali ter njihove habitate čim manjši.

5.2 KONKRETNE VARSTVENE USMERITVE

Konkretne varstvene usmeritve, ki veljajo za posebna varstvena območja veljajo tudi za dele območij EPO, ki se z njimi prekrivajo. Varstvene usmeritve so zapisane v poglavju 6.2

Tabela 6: Pregled ekološko pomembnih območij in pripadajočih konkretnih varstvenih usmeritev

KODA	IME	OPIS	STATUS	KONKRETNE VARSTVENE USMERITVE
61400	Gorjanci	Vrhni gozdat greben Gorjancev, kjer prevladujejo bukovimi gozdovi je mestoma prekinjen s košenicami. Na vznožju se bukvi pridruži tudi hrast. Pomembni so tudi številni izviri in povirja potokov in trije izstopajoči habitati belohrbtega detla (naravne vrednote: vrednote pragozdova Gorjanci in Ravna gora ter dolina Kobilica) Na območju EPO-ja so v potokih Klamfer, kobilica in Pendirjevka, poleg vrst, ki so navedene v poglavju o Posebnih varstvenih območjih našli tudi raka koščaka (<i>Austropotamobius torrentium</i>) in belohrbtega detla (<i>Dendrocopos leucotos</i>). EPO se delno prekriva z pPosVO Gorjanci – Radoha.	EPO	<ul style="list-style-type: none"> Vzdrževanje travnikov in gozdnih jas s košnjo. Gozdnih površin naj se ne ograjuje. Nova stavbna infrastruktura gozdarskih in lovskih koč naj se ne vzpostavlja.
61500	Krakovski gozd	Osrednji del Krške kotline s Krakovskim gozdom na levi strani reke Krke od Družinske vsi do Malega Mraševega. Območju Krakovskega gozda, ki ga označuje visoka stopnja naravne ohranjenosti gozdnih habitatnih tipov. Poplavna ravnica reke Krke se odlikuje s sklopom številnih habitatnih tipov katerih povezanost je osnova biološki raznovrstnosti. Številni so tudi habitati tekočih voda kjer prevladuje reka Krka s svojimi pritoki in habitati z obrobja Krakovskega gozda kjer prevladujejo vlažni travniki pa tudi močvirja. Zelo pomembni so tudi habitati vezani na kmetijstvo predvsem visokodebelni sadovnjaki. EPO se delno prekriva z PosVO Krakovski gozd – Šentjernejsko polje.	EPO	<ul style="list-style-type: none"> Vzdrževanje travnikov in gozdnih jas s košnjo. Nova stavbna infrastruktura gozdarskih in lovskih koč naj se ne vzpostavlja.
63400	Šentjernejsko polje	Osrednji del Šentjernejskega polja med reko Krko in Gorjanci od Prapreč pri Šentjerneju do Podbočja. Poplavna ravnica reke Krke se odlikuje s sklopom številnih habitatnih tipov katerih povezanost je osnova biološki raznovrstnosti. Številni so habitati tekočih voda kjer prevladuje reka Krka s svojimi pritoki, vlažnimi travniki pa tudi močvirji. Zelo pomembni so tudi habitati vezani na kmetijstvo predvsem visokodebelni sadovnjaki in gozdnimi habitatnimi tipi ki jih označuje visoka	EPO	<ul style="list-style-type: none"> Gozdne otoke na Šentjernejskem polju naj se ohranja.

KODA	IME	OPIS	STATUS	KONKRETNE VARSTVENE USMERITVE
		stopnja naravne ohranjenosti. EPO se delno prekriva z PosVO Krakovski gozd – Šentjernejsko polje.		
63600	Radulja	Obsega širše območje v Srednjem toku Radulje pri Klevevžu katerega osrednji del je sama soteska Radulje pod Klevevškim gradom. Na prehodu soteske v širšo rečno dolino se pojavijo hipotermalnimi jamski in zunanji izviri in podzemski jami. Sklop jam in gozdnega zaledja je pomembno zatočišče netopirjev. V široki rečni dolini od soteske do sotočja z Laknico pa so ohranjeni ekstenzivnimi močvirni travniki, ki so pomembni za različne ptice.	EPO	<ul style="list-style-type: none"> • Pri sečnji na bregovih naj se ohranja zveznost obrežne vegetacije. • Krčitev in fragmentacija gozdov (gradnja novih cestnih povezav, presek itd.) naj se ne izvaja. • Ohranja se naj obstoječ obseg in obstoječe ekološke značilnosti poplavnih gozdov ob reki. • Ohranja se obseg, celovitost in povezanost habitatov vrst vezanih na vodotok.
65100	Krka-reka	Osrednji dolenski odvodnik od izvira pri vasi Krka, do izliva v Savo pri Brežicah, z vplivnim območjem oziroma poplavno ravnico. EPO je naravno ohranjen, z nizom pestrih habitatov. Reko v zgornjem toku opredeljuje večji strmec, rečna soteska in vodne jame; v spodnjem pa upočasnen rečni tok in obsežne poplavne ravnice. Pomembna je tudi obvodna vegetacija, podzemski tokovi, kraški izviri in lehnjakovi pragovi. EPO je pomembna selitvena pot in prezimovališče ptic, ki preletavajo naše območje. EPO je dobro ohranjen, ogroža ga onesnaženje reke Krke in spremembe vodnega režima. EPO se delno prekriva z pPosVO Krka.	EPO	<ul style="list-style-type: none"> • Pri sečnji na bregovih naj se ohranja zveznost obrežne vegetacije. • Krčitev in fragmentacija gozdov (gradnja novih cestnih povezav, presek itd.) naj se ne izvaja. • Ohranja se naj obstoječ obseg in obstoječe ekološke značilnosti poplavnih gozdov ob reki. • Površinske in podzemne vode se ne onesnažuje, obstoječe dejavnike onesnaževanja se zmanjšuje. • Ohranja se obseg, celovitost in povezanost habitatov vrst vezanih na vodotok.

6 POSEBNA VARSTVENA OBMOČJA (OBMOČJA NATURA 2000)

Posebna varstvena območja, ki jih obravnavajo naravovarstvene smernice, so navedena v tabeli 6, v poglavju 6.2. Podrobnejše in konkretne varstvene usmeritve.

6.1 SPLOŠNE VARSTVENE USMERITVE

Na Natura območjih se posege in dejavnosti načrtuje tako, da se v čim večji možni meri:

- ohranja naravna razširjenost habitatnih tipov ter habitatov rastlinskih ali živalskih vrst;
- ohranja ustrezne lastnosti abiotskih in biotskih sestavin habitatnih tipov, njihove specifične strukture ter naravne procese ali ustrezno rabo;
- ohranja ali izboljšuje kakovost habitata rastlinskih in živalskih vrst, zlasti tistih delov habitata, ki so bistveni za najpomembnejše življenjske faze kot so zlasti mesta za razmnoževanje, skupinsko prenočevanje, prezimovanje, selitev in prehranjevanje živali;
- ohranja povezanost habitatov populacij rastlinskih in živalskih vrst in omogoča ponovno povezanost, če je le-ta prekinjena.

Pri izvajanju posegov in dejavnosti, ki so načrtovani v skladu s prejšnjim odstavkom, se izvedejo vsi možni tehnični in drugi ukrepi, da je neugoden vpliv na habitatne tipe, rastline in živali ter njihove habitate čim manjši.

Čas izvajanja posegov, opravljanja dejavnosti ter drugih ravnanj se kar najbolj prilagodi življenjskim ciklom živali in rastlin tako, da se:

- živalim prilagodi tako, da poseganje oziroma opravljanje dejavnosti ne, ali v čim manjši možni meri, sovpada z obdobji, ko potrebujejo mir oziroma se ne morejo umakniti, zlasti v času razmnoževalnih aktivnosti, vzrejanja mladičev, razvoja negibljivih ali slabo gibljivih razvojnih oblik ter prezimovanja,
- rastlinam prilagodi tako, da se omogoči semenenje, naravno zasajevanje ali druge oblike razmnoževanja.

Na Natura območja se ne vnaša živali in rastlin tujerodnih vrst ter gensko spremenjenih organizmov.

6.2 PODROBNEJŠE IN KONKRETNE VARSTVENE USMERITVE

Podrobnejše in konkretne varstvene usmeritve se morajo **obvezno upoštevati** pri izdelavi načrtov rabe naravnih dobrin - gozdnogospodarskih načrtov gozdnogospodarskih enot (šesti odstavek 7. člena Uredbe o posebnih varstvenih območjih - območjih Natura 2000).

Podrobnejše varstvene usmeritve so navedene v Prilogi 4.2 Operativnega programa – programa upravljanja območij Natura 2000 za obdobje od 2007 do 2013 (v nadaljevanju Program upravljanja 2007-2013). Sklep vlade št. 35600-3/2007/7 z dne 11.10.2007 nalaga Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, da pri pripravi gozdnogospodarskih načrtov gozdnogospodarskih enot zagotovi vključitev ciljev in ukrepov oziroma usmeritev v te načrte.

Načrti gozdnogospodarskih enot morajo prevzemati najmanj podrobne varstvene usmeritve iz Priloge 4.2, večinoma pa še natančneje določene usmeritve in ukrepe, podane v naravovarstvenih smernicah. V smernicah so lahko navedene tudi druge vsebine (usmeritve), ki so potrebne za doseganje podrobnega varstvenega cilja. Odstopanje konkretnih usmeritev podanih v naravovarstvenih smernicah od podrobnejših usmeritev v Prilogi 4.2 je potrebno utemeljiti (20-21 str. Programa upravljanja 2007-2013).

Tabela 7: Pregled območij Natura 2000 in evropsko pomembnih vrst in habitatni tipov, ki se nahajajo znotraj GGE Šentjerneje

KODA	IME	STATUS	VRSTE IN HABITATNI TIPI ZNOTRAJ OBMOČJA NATURA 2000	VRSTE IN HABITATNI TIPI VEZANI NA GOZDNI PROSTOR ZNOTRAJ GGE ŠENTJERNEJ
SI50000 12	Krakovski gozd - Šentjernejsko polje	PosVO	<ul style="list-style-type: none"> - črna štorclja (<i>Ciconia nigra</i>), - štorclja (<i>Ciconia ciconia</i>), - sršenar (<i>Pernis apivorus</i>), - mali klinkač (<i>Aquila pomarina</i>), Južna postovka (<i>Falco naumanni</i>), - golob duplar (<i>Columba oenas</i>), - vijeglavka (<i>Jynx torquilla</i>), - rjavi srakoper (<i>Lanius collurio</i>), - črnočeli srakoper (<i>Lanius minor</i>) 	<ul style="list-style-type: none"> - črna štorclja (<i>Ciconia nigra</i>), - štorclja (<i>Ciconia ciconia</i>), - sršenar (<i>Pernis apivorus</i>), - mali klinkač (<i>Aquila pomarina</i>), - golob duplar (<i>Columba oenas</i>), - vijeglavka (<i>Jynx torquilla</i>)
SI30000 50	Toplica	pPosVO	<ul style="list-style-type: none"> - navadni koščak (<i>Austroptamobius torrentium</i>) 	<ul style="list-style-type: none"> - navadni koščak (<i>Austroptamobius torrentium</i>)
SI30001 92	Radulja	pPosVO	<p><u>Vrste:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - globoček (<i>Cottus gobio</i>), - južni podkovnjak (<i>Rhinolophus euryale</i>), - navadni netopir (<i>Myotis myotis</i>), - vidra (<i>Lutra lutra</i>), - črtasti medvedek (<i>Callimorpha quadripunctaria</i>) <p><u>Habitatni tip:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Jame, ki niso odprte za javnost 	<p><u>Vrste:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - južni podkovnjak (<i>Rhinolophus euryale</i>), - navadni netopir (<i>Myotis myotis</i>), - vidra (<i>Lutra lutra</i>), - črtasti medvedek (<i>Callimorpha quadripunctaria</i>) <p><u>Habitatni tip:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Jame, ki niso odprte za javnost
SI30002 67	Gorjanci - Radoha	pPosVO	<p><u>Vrste:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - bukov kozliček (<i>Morimus funereus</i>), - črtasti medvedek (<i>Callimorpha quadripunctaria</i>), - rjavi medved (<i>Ursus</i>) 	<p><u>Vrste:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - bukov kozliček (<i>Morimus funereus</i>), - črtasti medvedek (<i>Callimorpha quadripunctaria</i>), - rjavi medved (<i>Ursus arctos</i>),

KODA	IME	STATUS	VRSTE IN HABITATNI TIPI ZNOTRAJ OBMOČJA NATURA 2000	VRSTE IN HABITATNI TIPI VEZANI NA GOZDNI PROSTOR ZNOTRAJ GGE ŠENTJERNEJ
			<p><i>arctos</i>),</p> <ul style="list-style-type: none"> - navadni ris (<i>Lynx lynx</i>), - veliki studenčar (<i>Cordulegaster heros</i>) <p><u>Habitatna tipa:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Prioritetni HT ob prisotnosti orhidej. Polnaravna suha travišča in grmiščne faze na karbonatnih tleh (Festuco Brometalia) (* pomembna rastišča kukavičevk) ter - Ilirski bukovi gozdovi (<i>Fagus sylvatica</i> (Aremonio-Fagion)) 	<ul style="list-style-type: none"> - navadni ris (<i>Lynx lynx</i>), - veliki studenčar (<i>Cordulegaster heros</i>) <p><u>Habitatna tipa:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Prioritetni HT ob prisotnosti orhidej. Polnaravna suha travišča in grmiščne faze na karbonatnih tleh (Festuco Brometalia) (* pomembna rastišča kukavičevk) ter - Ilirski bukovi gozdovi (<i>Fagus sylvatica</i> (Aremonio-Fagion))
SI3000272	Žerjavinski potok	pPosVO	<ul style="list-style-type: none"> - močvirska sklednica (<i>Emys orbicularis</i>), - veliki studenčar (<i>Cordulegaster heros</i>) 	<ul style="list-style-type: none"> - močvirska sklednica (<i>Emys orbicularis</i>), - veliki studenčar (<i>Cordulegaster heros</i>)
SI3000227	Krka	pPosVO	<p><u>Vrste:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - želva sklednica (<i>Emys orbicularis</i>), - bober (<i>Castor fiber</i>), - vidra (<i>Lutra lutra</i>), - navadni vretenec (<i>Vertigo angustior</i>), - potočni škržek (<i>Unio crassus</i>), - črtasti medvedek (<i>Callimorpha quadripunctaria</i>), - sulec (<i>Hucho hucho</i>), - platnica (<i>Rutilus pigus</i>), - bolen <i>Aspius aspius</i> <p><u>Habitatni tip:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Vodotoki v nižinskem in montanskem pasu z vodno vegetacijo zvez Ranunculion fluitantis in Callitricho-Batrachion 	<ul style="list-style-type: none"> - močvirska sklednica (<i>Emys orbicularis</i>), - bober (<i>Castor fiber</i>), - vidra (<i>Lutra lutra</i>), - navadni vretenec (<i>Vertigo angustior</i>), - črtasti medvedek (<i>Callimorpha quadripunctaria</i>), <p><u>Habitatni tip:</u></p> <p>Vodotoki v nižinskem in montanskem pasu z vodno vegetacijo zvez Ranunculion fluitantis in Callitricho-Batrachion</p>

Tabela 8: Habitatni tipi vezani na gozdne površine znotraj GGE

Habitatni tip	Območje habitata	Opis habitatnega tipa	Velikost cone (ha) znotraj pSCI	Velikost cone (ha) Znotraj GGE	Ocena stanja
(91K0) Ilirski bukovi gozdovi (<i>Fagus sylvatica</i> (Aremonio-Fagion))	Razširjeni so po celotnem gozdnatem območju enote razen na Šentjernejskem polju. Po pomenu izstopajo habitatni tipi ki so se razvili v sekundarne pragozdove (Kobila, pragozd Gorjanci)	Bukovi gozdovi Dinaridov, obrobja jugovzhodnih Alp in subpanonskega gričevja. Pogostejše vrste v podrasti so mlaja (<i>Dentaria spp.</i>), navadna ciklama (<i>Cyclamen purpurascens</i>), navadno tevje (<i>Hacquetia epipactis</i>) in velecvetna mrtva kopriva (<i>Lamium orvala</i>). Po pomenu izstopata sestoja Pragozd Gorjanci in sestoji v dolini Kobile, ki jih je zaznamovala dolgotrajna odsotnost gospodarjenja.	10265	1850	ugodno
(8139) Jame, ki niso odprte za javnost	Predvsem SZ del enote leži na krabonatni matični podlagi, kjer se nahaja več podzemnih jam, habitatni tip predstavljajo tako jame same kot njihova okolica	Jame, vključno z njihovimi vodnimi telesi in potoki, ki so habitat specializiranih ali endemičnih vrst ali so pomembnega varovanih vrst. Jame so votline, razpoke, brezna in podzemni rovi in so lahko suhe ali stalno ali občasno, deloma ali v celoti zalite z vodo.	48	49	ugodno
(6210) Prioritetni HT ob prisotnosti orhidej. Polnaravna suha travišča in grmiščne faze na karbonatnih tleh (<i>Festuco Brometalia</i>) (* pomembna rastišča kukavičevk)	Razširjeni so predvsem znotraj pPosVO Gorjanci Radoha	Sekundarni travniki ali pašniki na apnencih ali dolomitih v gričevju, zelo redko na starih prodiščih v nižini in v montanskem pasu na nekdanjih rastiščih bukve. Oligotrofne do mezotrofne razmere. Od nižin do montanskega pasu	55	55	Zaradi opuščanja rabe habitatni tip izginja

Tabela 9: Kvalifikacijske vrste vezane na gozdne površine znotraj GGE Šentjernej

Vrsta	Opis habitata	Biologija in ekološke zahteve vrste	Velikost cone vrste znotraj pSCI	Velikost cone vrste znotraj GGE	Ocena stanja
Lepi čeveljc (<i>Cypripedium calceolus</i>)	Pendirjevka in Kobila s povirnimi pritoki	Svetli gozdovi in robovi gozdov na zračnih tleh na karbonatni podlagi. Uspeva na zmerno suhih in polsenčnih rastiščih, če je rastišče bolj senčno uspeva tudi na svežih bogatih tleh, če pa je rastišče sončno mu ustrezajo suhe razmere. Največkrat uspeva v montanskem najdemo pa ga tudi v kolinskem pasu. Značilen je za gozdove Cephalanthero-Fagenion, najdemo pa ga tudi v toploljubnih borovjih (Erico-Pinion).	Ni znano	Ni znano	vprašljivo, ni podatkov
Črna štoklja (<i>Ciconia nigra</i>)	Gnezdilni in ključen prehranjevalni habitat znotraj gozda in njegovega obrobja, potencialen pa na celotnem območju.	Poplavni gozdovi, vlažni travniki, stoječe in tekoče sladke vode. Selivka, gnezdi od IV do VII, mladiči so gnezdomci (ostanejo v gnezdu, dokler niso sposobni leteti). Za gnezditveno uspešnost potrebuje strukturiran gozd z visokimi debelimi drevesi in mirnimi conami, v polmeru do 4 km od gnezda pa prehranjevalne površine s prevladujočimi vlažnimi travniki, stoječimi in tekočimi sladkimi vodami; hrani se pretežno z dvoživkami, ribami in drugimi vretenčarji.	9100	2156	Vprašljivo ni podatkov
Sršenar (<i>Pernis apivorus</i>)	Gnezdi v Krakovskem gozdu, hrani se v odprti kmetijski krajini na obrobju.	Gozdovi in odprta kmetijska krajina. Je selivka, gnezdi od IV do IX, mladiči gnezdomci. Za gnezditveno uspešnost potrebuje strukturiran gozd z visokimi debelimi drevesi, jasami in mirnimi conami, v polmeru 4-10 km od gnezda pa odprto krajino; hrani se pretežno z osami, čebelami in drugimi nevretenčarji, pa tudi majhnimi vretenčarji.	9100	2156	Vprašljivo ni podatkov
Golob duplar (<i>Columba oenas</i>)	Gnezdi v Krakovskem gozdu, hrani se v odprti kmetijski krajini na obrobju.	Gozdovi in odprta kmetijska krajina. Gnezdi od III do IX, mladiči gnezdomci, za gnezditveno uspešnost potrebuje dupla.	9100	2156	Vprašljivo ni podatkov
Vijeglavka (<i>Jynx torquilla</i>)	Negozdna kmetijska krajina in gozdno obrobje	Ekstenzivni sadovnjaki zmernega podnebja, mozaična kulturna krajina. Je selivka, gnezdi od V do VIII, mladiči gnezdomci; za uspešno gnezditvev potrebuje duplo v ekstenzivnem sadovnjaku ali drevesnem nasadu, v polmeru do 0,2–0,5 km od gnezda pa površine s	4662	1653	Ugodna ni podatkov

Vrsta	Opis habitata	Biologija in ekološke zahteve vrste	Velikost cone vrste znotraj pSCI	Velikost cone vrste znotraj GGE	Ocena stanja
		prevladujočimi ekstenzivnimi travniki, njivami in sadovnjaki, kjer je uporaba pesticidov majhna; hrani se pretežno z žuželkami.			
Mali klinkač (<i>Aquila pomarina</i>)	Gnezdi Krakovskem gozdu, hrani se v odprti kmetijski krajini na obrobju.	Poplavni gozd, odprta ekstenzivna kmetijska krajina; selivka, gnezdi od V do VIII, mladiči gnezdomci; za uspešno gnezditev potrebuje strukturiran gozd z visokimi debelimi drevesi in mirmimi conami), v polmeru do 10 km od gnezda pa površine s prevladujočo odprto ekstenzivno kmetijsko krajino in členjenim gozdnim robom; hrani se pretežno s sesalci.	9100	2156	Vprašljivo ni podatkov
Alpski kozliček (<i>Rosalia alpina</i> *)	Gozd na celotnem območju pPosVO	Alpski kozliček je dnevno aktivna vrsta, ki jo najpogosteje opazujemo na mrtvih ali posekanih drevesih od sredine julija do sredine avgusta. Ličinke živijo v mrtvih ali ostarelih drevesih različnih listavcev, predvsem bukve. Samice odlagajo jajčeca v sveže poškodovan bukov les in šture. Glede na sonaravno gozdno gospodarjenje z gozdovi v Sloveniji se domneva, da je glavna nevarnost za vrsto puščanje hlodovine in cepanic znotraj območij kjer vrst živi v mesecu juliju in avgustu. Sveže posekan les namreč močno privablja osebkke te vrste, ki tu odlagajo jajčeca. Zarod pa seveda ob predelavi propade.	11195	1895	ugodno
Hrastov kozliečk (<i>Cerambyx cerdo</i>)	Gozd na celotnem območju pPosVO	Naseljuje posamična ali v presvetljenih sestojih stoječa stara drevesa različnih vrst hrasta, ki so izpostavljena soncu, v nižinah in gričevju, največ v obrežnih gozdovih. Napadena hrastova drevesa imajo značilen izgled, z značilno štrlečimi debelimi suhimi vejami, v katerih se razvijajo ličinke. Značilen videz napadenega drevesa ima tudi etološki pomen, saj privablja druge samice, ki nato zalegajo vanj. Letajo pretežno v mraku in ponoči v obdobju od sredine junija do sredine avgusta. Jajčeca polegajo za lubjem primernih dreves nad 35 cm premera. Ličinke se razvijajo do 5 let in pri tem prodrejo	Ni znano	Ni znano	vprašljivo, ni podatkov

Vrsta	Opis habitata	Biologija in ekološke zahteve vrste	Velikost cone vrste znotraj pSCI	Velikost cone vrste znotraj GGE	Ocena stanja
		do stržena debela. Odrasel osebek živi nekaj tednov, bube preživijo 4-6 tednov. Imagi ostajajo v bližini matičnega drevesa ali sestoja.			
Bukov kozliček (<i>Morimus funereus</i>)	Gozd na celotnem območju pPosVO	Prehranjujejo se z lesom različnih drevesnih vrst. Odrasle privablja vonj ranjenih ali posekanih dreves predvsem bukve in jelke, v katerega samice tudi odlagajo jajčeca. Razvoj poteka tri do štiri leta, ličinke se prehranjujejo pod lubjem in se zabubijo globlje v lesu. Posebnost vrste je relativno dolga življenjska doba odraslih osebkov (2 leti). Hroščki so nekrlati, zaradi česar je omejena njihova mobilnost, kljub temu pa posamezen osebek prehodi velike razdalje. Odrasli osebki so aktivni od maja do julija in jih najdemo večinoma na cestah ter ob posekanih deblih jelke ali bukve. Ličinka se razvija predvsem v svežih štorih jelke in bukve.	11195	1895	ugodno
Veliki studenčar (<i>Cordulegaster heros</i>)	Pendirjevka in Kobila s povirnimi pritoki, Žerjavinski potok z obrežjem	Živi zgolj v primarnih habitatih, gozdnih potokih z ustreznim peščenim, rahlo muljastim substratom. Večina strug potokov ne presega enega metra širine. Izlevitev poteka na obrežni vegetaciji, navpični brežini ali koreninah. Odrasli večinoma letajo od junija do druge polovice avgusta. Samica odlaga jajca v vlažen pesek na robu struge. Je tipična vrsta majhnih potokov v gričevnatih in predgorskih predelih Slovenije. Veliki studenčar je ena redkih vrst kačjih pastirjev v slovenski favni, ki živi zgolj v primarnih habitatih, gozdnih potokih z ustreznim peščenim, rahlo muljastim substratom. Večina strug potokov ne presega enega metra širine. Izlevitev poteka na obrežni vegetaciji, navpični brežini ali koreninah. Posebnih zahtev do substrata pri izlevitvi nima. Odrasli večinoma letajo od junija do druge polovice avgusta. Samci patroljirajo po strugi potoka. Samica odlaga jajca v vlažen pesek na robu struge. Je	46	35	ugodno

Vrsta	Opis habitata	Biologija in ekološke zahteve vrste	Velikost cone vrste znotraj pSCI	Velikost cone vrste znotraj GGE	Ocena stanja
		tipična vrsta majhnih potokov v gričevnatih in predgorskih predelih Slovenije. Vrsta je večinoma razširjena v submediteranski, predalpski in preddinarski regiji. Ne naseljuje nižin, vendar jo včasih najdemo na njihovem obrobju kjer je vedno v povezavi z više ležečimi deli vodotokov.			
Črtasti medvedek (<i>Callimorpha quadripunctaria</i>)	Gozd in njegovo obrobje je potencialen habitat vrste.	Vrsta potrebuje listnate do mešane presvetljene gozdove od nižin do 1000 metrov nadmorske višine z visokim deležem vrzeli, jas in gozdnih robov z dobro zastopanim zeliščnim in grmovnim slojem in vrstno bogatimi travniki v bližini gozdov. Za prehrano gosenc so potrebne v gozdu in gozdnem robu v jeseni zlasti rastline iz rodov <i>Lamium</i> , <i>Urtica</i> , <i>Epilobium</i> in spomladi zlasti <i>Corylus</i> , <i>Rubus</i> , <i>Lonicera</i> , <i>Salix</i> in <i>Quercus</i> . Za prehrano odraslih osebkov so julija in avgusta potrebne v gozdovih, gozdnih robovih, jasad in travnikih ob gozdovih cvetoče medonosne rastline, zlasti <i>Eupatorium</i> , <i>Origanum</i> , <i>Solidago</i> in <i>Cirsium</i> . Odrasli metulji potrebujejo v nočnem času temo za zavetje pred plenilci in za nemoteno razmnoževanje.	11376	2477	vprašljivo - ni podatkov,
Hribski urh (<i>Bombina variegata</i>)	Reka Krka in obrežni pas, Žerjavinski potok z obrežjem	Je gozdna vrsta, ki išče zavetje pod kamni in odmrli kosi lesa, v skalnih razpokah, v grmovju ali v svetlih gozdnih robovih, kjer lahko preživi poletna obdobja mirovanja in prezimuje. Tipična mrestišča hribskega urha so nezasenčene občasne luže v gozdu ali njegovi bližini. Je šibko konkurenčna pionirska vrsta, ki naseljuje življenjske prostore v zgodnjem stadiju naravne sukcesije (glinokopi, kamnolomi, kolesnice v gozdu), ko je prisotnih manj plenilcev in kompetitorjev Zelo mobilni so predvsem mladi osebki (do 1200 m daleč od vode), ki imajo boljše možnosti za naseljevanje novih življenjskih prostorov. Razmnoževanje: parjenje poteka od sredine aprila do začetka avgusta, letno so mogoča do tri	Ni znano	Ni znano	vprašljivo, ni podatkov

Vrsta	Opis habitata	Biologija in ekološke zahteve vrste	Velikost cone vrste znotraj pSCI	Velikost cone vrste znotraj GGE	Ocena stanja
		paritvena obdobja. Prezimujejo na kopnem med septembrom (oktobrom) in koncem marca. V Sloveniji je vrsta splošno razširjena in je relativno pogosta, živi od nižin do gozdne meje montanskega pasu.			
Veliki pupek (<i>Triturus carnifex</i>)	Žerjavinski potok z obrežjem	Je vrsta gričevnatega in hribovitega sveta. Najraje se razmnožuje v srednje velikih kalih ali stoječih mirnih vodah z bujnim obrežnim in vodnim rastlinjem in čisto vodo, ki se zelo redko izsušijo. Prisotnosti rib večinoma ne tolerira. Kopenski habitati so pomembni predvsem kot prehranjevalni habitati in prezimovališča. Primerni prehranjevalni habitati so predvsem ekstenzivni vlažni travniki; prezimovališča pa najde v gozdu ali grmiščih v zavetju na vlažnih mestih pod kamni, v skalnih razpokah in luknjah, pod ali v razpadajočem lesu. Velikost sklenjenih območij habitatov, ki jih naseljujejo določene populacije, so odvisne od tipa krajine, razgibanosti terena, števila kvalitetnih mrestišč in oddaljenosti do prezimovališč. Za ohranjanje vrste je pomemben obstoj ekoloških koridorjev, ki vse habitate na širšem območju povezujejo v funkcionalno celoto. Začetek selitev na mrestišča je med sredino marca in sredino maja, zapustijo pa jih med koncem maja in začetkom avgusta, kar je predvsem v bolj sušnih območjih močno odvisno od padavin. Prezimovanje je možno tako na kopnem kot v vodi, na prezimovališča pa se umaknejo med oktobrom in novembrom. V Sloveniji je vrsta splošno razširjena, vendar so populacije zelo majhne in hitro podležejo negativnim vplivom.	Ni znano	Ni znano	ugodno
Močvirska sklednica (<i>Emys orbicularis</i>)	Žerjavinski potok z obrežjem	Aktivna od konca marca do oktobra. Junija odlaga jajca v gnezda, ki jih izkoplje na sušnih tleh. Mladiči se izlegajo konec julija in v avgustu. Poseljujejo počasi tekoče vodotoke in stoječe vode. Vodna telesa morajo imeti muljasto dno za prezimovanje. Bregovi morajo biti	1267	239	ugodno

Vrsta	Opis habitata	Biologija in ekološke zahteve vrste	Velikost cone vrste znotraj pSCI	Velikost cone vrste znotraj GGE	Ocena stanja
		mehki, zablateni z ustreznimi mesti za sončenje (otoki, padla debla itd.). Nujna je pestra, ne pregosta obrežna vegetacija in vodno rastlinje, ki nudi skrivališča pred plenilci in za njihov plen. Lahko se oddalji tudi do 2 kilometra od vodotoka.			
Navadni netopir (<i>Myotis myotis</i>)	Zatočišče v Spodnji in Zgornji Klevevški jami, prehranjevalni habitat je celotno pPosVO	Ustrezajo mu odprti in svetli listopadi gozdovi, občasen selivec, razdalje do 100 km. Poletno zatočišče in večje porodniške kolonije so stavbe in jame. Zimska zatočišča pa jame in stavbe s T 1–12°C in visoko zračno vlago. Prehranjevalni habitat so košeni travniki, sadovnjaki in gozdovi brez podrasti. Plen, predvsem velike žuželke kot so krešiči, gosenice metuljev, bramorji, kobilice in murni pobira s tal in listov. Območje dejavnosti se razteza do 12 km od zatočišča.	1229	639	ugodno
Južni podkovernjak (<i>Rhinolophus euryale</i>)	Zatočišče v Spodnji in Zgornji Klevevški jami, prehranjevalni habitat celotno pPosVO	Živi na toplih južnih pobočjih, v dolinah z listnatimi gozdovi in na kmetijskih območjih. Prehranjuje se z žuželkami, med katerimi prevladujejo nočni metulji in hrošči. Potrebuje bližino vode in jame z različnim temperaturnim režimom, kjer tudi prezimuje. Poleti se čez dan zateka v toplejše dele jam ali v podstrešja stavb. Izmed vzrokov ogroženosti bi omenili predvsem dva: vznemirjanje na zatočiščih in kotiščih (motnje s strani obiskovalcev in vandalizem) in preprečevanje dostopa v zatočišča (jame in druge podzemne habitate).	1229	639	ugodno
Bober (<i>Castor fiber</i>)	Reka Krka	Živi ob potokih in rekah, kjer sta mu skozi vse leto na voljo voda in rastlinska hrana. Najugodnejša so stoječa ali počasi tekoča vodna telesa z razgibano obalo. V odvisnosti od kakovosti habitata družina potrebuje od 3 do 50 km brežine. Optimalna višina brežine je najmanj 1,5 m z položnim naklonom manj kot 60°. Hrana mora biti razpoložljiva blizu vode, do 6m in 400 m nizvodno ali proti toku. Najraje se hrani z visokimi vrbami in topoli z majhnim premerom (manj kot 8 cm), debelejša drevesa	Ni znano	Ni znano	ugodno

Vrsta	Opis habitata	Biologija in ekološke zahteve vrste	Velikost cone vrste znotraj pSCI	Velikost cone vrste znotraj GGE	Ocena stanja
		(več kot 20 cm) so manj primerna. Prav tako so primerne drevesne vrste tudi: topol, breza, leska, češnja in hrasti. Najraje ima sklenjeno in visoka zeliščno plast. Človekov vpliv je moteč. Habitat mora biti z vodnimi potmi povezan z drugimi ustreznimi habitati.			
Rjavi medved (<i>Ursus arctos</i>)	Celotno območje pPosVO	Pri nas živi v bukovo-jelovih gozdovih dinarskega visokega krasa. Prehrana: pretežno (90%) rastlinojed (plodovi bukve, hrasta, kostanja, leske, oreha, drena, jerebike, maline, jagode, borovnice, robide, hruške, jabolka, slive, čemaža..., trava, gobe,...), mravlje, mrhovina, mladiči rastlinojedov ipd.. Brlog, ki ne sme biti izpostavljen motnjam, je ključnega pomena za izbiro življenjskega prostora. To še posebej velja za samice, ki pozimi v njih kotijo mladiče. Pomembni so tudi mladi stadiji gozda in gozdovi, kjer uspevajo plodnosne vrste. Na izbiro življenjski prostora močno vpliva človek.	11607	1945	ugodno
Navadni ris (<i>Linx linx</i>)	Celotno območje pPosVO	Je specializiran plenilec, ki lovi iz zasede. Gozd, v katerem živi je lahko prekinjen s kmetijskimi površinami. Za preživetje so ključni zadostna količina plena ter strpnost s strani ljudi. Za njegovo ohranitev je nujna vzpostavitev povezave med izoliranimi populacijami v Evropi.	11607	1945	ugodno

6.2.1. Konkretna in podrobnejše usmeritve s pripadajočimi upravljavskimi conami

Usmeritve vezane na celoten gozdni prostor:

- Ohranja naj se površine klimaksnih gozdov.
- Ohranja naj se naravna sestava drevesnih vrst gozdnih združb, v spremenjenih ali izmenjanih sestojih pa naj se gospodarjenje z gozdovi usmeri k vzpostavljanju naravne sestave gozdnih združb.
- Obnova gozdov naj se ne izvaja s sadnjo tujerodnih in rastišču neprimernih vrst.
- Ohranja ali vzpostavi naj se raznodobna starostna struktura gozda. Ohranja naj se najmanj 30% delež sestojev z odraslim drevjem. Usmeritev se navezuje na celoten gozdni prostor znotraj območij Natura 2000.
- Omogoči naj se naravno pomlajevanje.
- Na območju negozdnih habitatnih tipov naj se ohranjajo travnate površine znotraj gozda.
- V podrasti naj se ohranjata grmovni in zeliščni sloj razen v času obnove gozdov.

1. Gorjanci - Radoha

SI3000267 - A – celotno območje

Habitatni tip: ilirski in kisloljubni bukovi gozdovi,

Vrsta: rjavi medved, navadni ris, alpski kozliček, bukov kozliček, črtasti medvedek

- Na strmih rastiščih naj se pomlajevanje in sečnja izvajata na majhnih površinah, da se prepreči nastanek erozijskih procesov. Obnova gozdov naj bo naravna.
- Na rastiščih ohranjenih predgorskih bukovih gozdov naj se izvaja skupinsko postopno gospodarjenje. Hrast in plemeniti listavci naj se pospešujejo na račun drugih trdih listavcev, delež iglavcev naj se ne povečuje.
- Na območjih varovalnih gozdov naj se s prebiralnim ali z malopovršinskim raznomernim načinom gospodarjenja zagotovi stalno pokritost tal.
- Les listavcev posekan v času povečane aktivnosti (rojenja) alpskega kozlička v času od 15. julija do 15. avgusta naj se čim prej odpelje iz gozda.
- Ohranja naj se najmanj 3% od celotne lesne zaloge mrtvih, odmirajočih dreves in sušic, predvsem odraslega drevja nad 30 cm prsnega premera, upoštevajoč površine gozdnih rezervatov in varovalnih gozdov.
- Na območjih varovalnih gozdov naj bo zagotovljena stalna pokrovnost tal in naravna obnova sestojev.
- Ohranja naj se naravno sestavo drevesnih vrst gozdnih združb, v spremenjenih ali izmenjanih sestojih pa se naravno sestavo gozdnih združb pospešuje. Ohranja naj se raznodobna starostna struktura gozda.
- Upošteva naj se uravnoteženo razmerje razvojnih faz (vsaj 30% delež odraslih sestojev).
- V podrasti naj se ohranjata grmovni in zeliščni sloj razen v času obnove gozdov.
- Vzdržuje naj se delež jas in vrzeli.
- Vzdržuje naj se strukturno in vrstno pestre vegetacije gozdnega roba. Ekstenzivna raba travniških površin na gozdnem robu.

SI3000267 - B – povirne doline

Vrsta: veliki studenčar, navadni koščak, lepi čoveljc

- V 5 m pasu brežine vodotoka naj se gospodari s posamičnim gozdnim drevjem.
- Ohranja se zasenčenost vodotokov.
- Iz 15 m pasu ob vodotoku se pri sečnji odstrani vse ostanke sečnje.

- Uveljavi naj se usmerjeno podiranje dreves stran od vodotoka.
- Če gozdna prometnica prečka vodno telo naravne vrednote, naj v čim manjši možni meri poteka vzdolž vodotoka, pri čemer se upošteva časovna omejitev nadelave in uporabe vlak: od začetka junija do 15. novembra se vlak čez potoke ne gradi in ne uporablja.
- Gradnjo novih gozdnih cest se načrtuje v oddaljenosti najmanj 15 m od vodotoka.
- Gozdne ceste naj imajo pri prečkanju vodotokov propuste oz. naj prečkajo vodotok preko mostu/propusta.
- Razmerje v vrstni sestavi dreves med iglavci in listavci se v celotnem prispevnem območju vodotoka ohranja oz. se daje prednost listavcem.
- Pogozdovanja z iglavci v 15 m pasu ob vodotoku se ne izvaja, iglavce se v iz območja odstranjuje.

SI3000267 - C – pragozdni sestoji

Habitatni tip: ilirski bukovi gozdovi

- Na območju cone naj se ne gospodari.
- Kakršnekoli aktivnosti so dovoljene le z soglasjem Zavoda RS za varstvo narave.
- V skladu z 2. alinejo 26. člena Pravilnika o gozdnih prometnicah naj se območje cone in 50 metrski vplivni pas od roba naravnih vrednot opredeli kot predel gozda, v katerem je zaradi izjemne občutljivosti ekosisteme prepovedana gradnja gozdnogospodarske infrastrukture in ostalih objektov.
- Gospodarjenje v vplivnem pasu, 50 metrov od roba rezervata, naj se izvaja na način, ki ne bo spremenil mikroklimatskih razmer. Gospodari naj se prebiralno, pri čemer naj se nikoli ne odstrani več kot eno drevo skupaj, podira naj se usmerjeno stran od pragozdnega rezervata.

SI3000267 - D – košenice

Habitatni tip: V upravljavski coni so združeni številni travniški habitatni tipi med katerimi prevladujejo Polnaravna suha travišča in grmiščne faze na karbonatnih tleh (Festuco Brometalia) (* pomembna rastišča kukavičevk)

Ohranjanje obstoječih površin:

- Komunikacija z lastniki košenic in povezovanje za njihovo vzdrževanje.

2. Radulja

SI3000192 - A – gozd

Vrsta: navadni netopir, južni podkovnjak, dolgokrili netopir, črtasti medvedek

- Na območju naj se ohranja obstoječi način gospodarjenja z gozdovi.
- Ohranja naj se obstoječo strukturo gozda (mozaičnost, jase in vrzeli) ter vrstno sestavo.
- Vzdržuje naj se gozdni rob in vrstno pestro vegetacijo ter pasove gozdnega drevja v odprti krajini.
- Spodbuja se ekstenzivna raba travniških površin na gozdnem robu.

SI3000192 - B – obrežni pas

Vrsti: vidra, kapelj

- Ohraniti je potrebno obstoječe značilnosti obrežne vegetacije in gozdnih površin, ki mejijo na vodotok.
- Posegi v obrežno vegetacijo izven gozda in gozd na obrežju se izvajajo izven obdobja drsti od februarja do junija. Ohranja se zasenčenost struge.

SI3000192 - C – jamski vhodi

Habitatni tip: jame, ki niso odprte za javnost: Zgornja in Spodnja Klevevška jama ter druge kraške jame na območju

- Ob vhodih v jame se ohranja obstoječe značilnosti gozdne vegetacije in osenčenosti jamskih vhodov.
- V okolici jamskih vhodov naj se oblikuje naravna zatočišča za ogrožene vrste (ekocelice).

3. Toplica

SI3000050 - A

Vrsta: rak koščak

- V 5 m pasu brežine vodotoka naj se gospodari s posamičnim gozdnim drevjem.
- Ohranja se zasenčenost nad potokom.
- Iz 15 m pasu ob vodotoku se pri sečnji odstrani vse ostanke sečnje.
- Uveljavi naj se usmerjeno podiranje dreves stran od potoka.
- Vlačenje po potoku se ne izvaja. Možno je pravokotno prečkanje vodotoka z vlako, pri čemer se upošteva časovna omejitev nadelave in uporabe vlak: od začetka junija do 15. novembra se vlak čez potoke ne gradi in ne uporablja.
- Gradnjo novih gozdnih cest se načrtuje v oddaljenosti najmanj 15m od vodotoka.
- Gozdne ceste morajo imeti pri prečkanju vodotokov propuste oz. morajo prečkati vodotok preko mostu/propusta.
- Razmerje v vrstni sestavi dreves med iglavci in listavci se v celotnem prispevnem območju vodotoka ohranja oz. se daje prednost listavcem.
- Pogozdovanje z iglavci v 15 m pasu ob vodotoku se ne izvaja, iglavce se iz območja odstranjuje.

4. Žerjavinski potok

SI3000272 - A

Vrste: veliki studenčar, veliki pupek, hribski urh, močvirska skladnica

- Ohranjanja nja se ekološke značilnosti potoka.
- Gospodarjenje z gozdovi v bližini potoka se izvaja tako, da se s prebiralno sečnjo ali malo površinskim gospodarjenjem ohranja presvetljen gozd, še posebej v pasu priobalnega zemljišča, kjer se ohranja tudi visoka steblikovja.
- Ob poseku in spravilu se izogibati posegom/poškodbam struge potoka. Ohranja se mokrišča in vodne površine v gozdu (mlake, luže, kaluže).

5. Krka

SI3000227 - A

- Ohranja se obstoječe značilnosti obrežne vegetacije in gozdnih površin, ki mejijo na vodotok v 15 metrskem pasu ob reki.
- Ohranja se mokrišča in vodne površine na poplavni ravnici v gozdu (mlake, luže in kaluže).
- Ohranja in spodbuja se listavce z mehkim lesom.

6. Krakovski gozd - Šentjernejsko polje

SI5000012 –A

- V notranji coni se zagotovi koridorska povezava izoliranih gozdnih otokov s pogozdovanjem z domorodnimi drevesnimi vrstami.
- Pušča se odmrlo stoječe drevje in sušice, predvsem listavcev, tako da delež odmrle lesne mase znaša najmanj 3% celotne lesne zaloge, zlasti v večjih strnjenih ali med seboj povezanih površinah velikosti 30-40ha.
- Na 1-3% površine cone se oblikuje gozdne rezervate ali ekocelice, zlasti v sestojih mehkih listavcev in sestojih z večjim deležem hrasta.
- V okolici znanih gnezd malega klinkača naj se v času gnezdenja (od V do VII meseca) vzdržuje mirne cone.
- 300 metrov od znanih gnezd sršenarja naj se v času gnezdenja (od IV do IX meseca) vzdržuje mirne cone.
- Ohranja naj se starejše faze bogato strukturo listnatih gozdov.
- Zagotavljati obseg in kakovost gnezdilnih habitatov.

7 VARSTVENE USMERITVE IN PRIPOROČILA ZA OHRANJANJE BIOTSKE RAZNOVRSTNOSTI IZVEN VAROVANIH OBMOČIJ

BELOHRBTI DETEL

Ekološke zahteve belohrbtega detla

- najredkejša vrsta detla v Sloveniji, je reliktna vrsta,
- največji med našimi detli, velik 24-26 cm,
- stalnica, gnezdi od IV do VII, mladiči gnezdomci,
- teritorij: od 50-150 ha,
- hrana: žuželke drevesnih debel (larve drevesnih hroščev), ki jih nabira tudi na ležečih deblih,
- habitat: za gnezditveno uspešnost potrebuje strukturiran gozd z visokim deležem odmrlih in starih debelih dreves listavcev, predvsem bukve, potrebuje veliki delež mrtvega lesa,
- najbolj pogost v gozdnih rezervatih dinarskega območja, Alpah in Gorjancih.

Status vrste

- **Pravilnik o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam** (Uradni list RS št. 82/2002): vrsta sodi v kategorijo prizadeta (E2), katere obstanek na območju RS ni verjetne, če bodo dejavniki ogrožanja delovali še naprej, vrsta je močno ogrožena,
- **Uredba o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah** (Uradni list RS št. 46/2004). Sodi med vrste za katere je določen režim za varstvo živali in populacij (Priloga 1A) ter habitatov (Priloga 2A) za ohranitev ugodnega stanja.
- **Direktiva Sveta 79/409/EGS z dne 2. april 1979 o ohranjanju prosto živečih vrst ptic**: varuje jo kot prostoživečo vrsto, navedena je tudi v Dodatku I, ki zahteva izvedbo posebnih ukrepov za ohranitev njegovega habitata, da se zagotovi preživetje in razmnoževanje vrste na območju razširjenosti.

Stanje v Sloveniji

Slovenska populacija je bila ocenjena na 20 do 30 parov (BirdLife International (2004): Birds in Europe: population estimates, trends and conservation status. BirdLife Conservation Series No. 12. BirdLife International, Cambridge.)

Gorjanci so z ocenjenimi 5 do 10 gnezdečimi pari četrto najpomembnejše območje za belohrbtega detla v Sloveniji (Mihelič & Jančar 2008).

Dosedanja ornitološka opazovanja so potrdila prisotnost vrste v pragozdu na Trdinovem vrhu (23 ha), najpogosteje pa v nekdanjem gozdnem rezervatu – naravna vrednota Kobilica (352 ha), v preteklosti (leta 1996) pa tudi v dolini Pendarjevke. Pragozd Ravna gora (16 ha) s stališča prisotnosti vrste še ni bil sistematično pregledan.

Usmeritve za gospodarjenje z gozdovi

Stanje navedenih habitatov na Gorjancih je trenutno ocenjeno kot ugodno. S sprejemom Uredbe o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom (Uradni list RS, št. 88/05) je bilo iz prvotnega gozdnega rezervata Kobile (zavarovan z odločbo občine Novo mesto št. 321-40/1980 kot gozd s posebnim namenom) izločenih 128 ha gozda, v katerem se lahko gospodarji. To predstavlja kar 40 % vseh primernih habitatov belohrbtega detla.

Ugotavljamo, da predstavljajo ravno izločeni bukovi sestoji ključen del habitata belohrbtega detla v Kobilici (območje z stalno prisotnostjo treh parov) in s tem tudi na Gorjancih.

Ocenjujemo, da bi krčenje gozdnega rezervata lahko imelo na vrsto bistven ali celo uničujoč vpliv, saj predstavlja 128 ha kar 40% rezervatnih bukovih gozdov na Gorjancih (všteti so vsi rezervati: Kobile, Ravna gora in Trdinov vrh). Trajna izguba in degradacije ključnega gnezdilnega in prehranjevalnega habitata, bi posledično vplivala tudi na znižanje razmnoževalnega uspeha in s tem na preživetja vrste na obravnavanem območju, pri tako redkih vrstah, kot je belohrbti detel pa je v takšnih primerih vedno vprašljiva tudi viabilnost celotne populacije v državi.

Ker menimo, da bi predvideni poseg na območje nekdanjega rezervata bistveno vplival na varstvene cilje in biotsko raznovrstnost območja, predlagamo:

- a) **da se na območju naravne vrednote ne gospodari in da le ta še naprej v celoti ohranja rezervatni značaj;**
- b) **v vplivnem območju med gozdnimi rezervati naj se vzpostavi ekološki koridor med gozdni rezervati v pasu nad 600 metri nadmorske višine.** V njem naj se zagotavlja:
  - večnameska vloge gozda,
  - dovolj velik deleže debeljakov in raznodobnih sestojev (minimalno 50%)
  - primeren delež odmrlih dreves in mrtvega lesa (minimalno 6% lesne zaloge, stojećih in ležećih)

VARSTVENA PRIPOROČILA

Gospodarjenje z gozdovi:

- Gospodarjenje z gozdom naj zagotavlja ohranitev ali vzpostavitev naravne oz. naravi podobne sestave gozdnih življenjskih združb in krepitev vsestranske odpornosti gozdov.
- Izbere naj se manjše površine sestojev, kjer bo proizvodna doba daljša – za povečanje deleža starega, debelega drevja in semenjakov.
- V gozdovih naj se določijo »eko-celice«, manjša območja za ohranjanje biotske raznovrstnosti, zaradi vzpostavljanja primernih habitatov za živalske vrste, s prepuščanjem posameznih dreves in manjših skupin drevja staranju in naravnemu razkroju.
- Za ekocelice naj se izbere poškodovano, bolno drevje, drevje z dupli, sušice, ali kako drugače z vidika izkoriščanja lesa nezanimivo drevje, v kolikor pa takega drevja ni v zadostni količini, se izbere izmed ostalega drevja. Zadostna količina se povzame po »Izhodišča primernosti habitatov nekaterih kvalifikacijskih vrst ptic v gozdovih« (Perušek, M., Gozdarski vestnik, 64 (3): 160-167), oziroma tako, da znaša 0,5 % do 3 % glede na lesno zalogo določenega gozda.
- Ekocelice se določijo na območjih habitatov redkih in ogroženih živalskih vrst, na mejah z negozdnimi ekosistemi in v ustrezni gostoti po vsej gozdni površini.
- Sečni ostanki naj v čim večji možni meri ostanejo v gozdu za naravni razpad.
- Pri izvajanju gozdnogospodarskih del naj se izogiba aktivnim gnezdiščem, brlogom ali zavetiščem, neaktivna pa naj se ohranjajo. V času reproduktivnega obdobja živali (pomladni in zgodnje poletni čas) naj se izogiba gozdarskotehničnim opravilom predvsem v mladovjih in starejših debeljakah (npr. gradbeni posegi, sečnja in spravilo) s katerimi bi vznemirjali živali.
- Ohranja naj se gozdove in gozdne koridorje ob stojećih vodah in vodotokih.

- Za transport lesa naj se na erozijskih oziroma labilnih območjih uporabljajo pravilna sredstva, ki imajo najmanjši negativni vpliv na erozijo, pomembne habitate oziroma rastišča.
- Ohranjajo naj se vodni ekosistemi (gozdne mlake, kali, izviri, studenci) in ostali negozdni ekosistemi v gozdnem prostoru (jase, melišča, skalovja...).
- Pri gospodarjenju z gozdom naj se pospešuje minoritetne, ogrožene in plodonosne drevesne vrste (drevesne vrste s sadeži).
- Gozdove naj se pomlajuje naravno in malopovršinsko, ali pa na način, ki bo drevesno sestavo prej približal naravni.
- Ohranja naj se posamezna drevesa, skupine drevja, omejke in gozdne otoke v kmetijski in urbani krajini.

Gozdne prometnice :

- Gradnja gozdnih cest in vlak naj se izvaja v pozno poletnem ali jesenskem obdobju.
- Trasiranje gozdnih cest naj ne poteka preko naravnih vrednot in pomembnejših habitatov vrst.
- Na odsekih gozdnih cest, ki so v bližini pomembnejših naravnih vrednot, zavarovanih območij ali habitatov vrst, občutljivih na motnje, naj se promet omeji.

8 LITERATURA IN VIRI

1. Usklajevalni sestanek

Strokovne podlage in končna poročila monitoringa (odvisno od vsebin območja)

2. Monitoring populacij izbranih ciljnih vrst hroščev – *Carabus variolosus*, *Leptodirus hochenwartii*, *Lucanus cervus* in *Morinus funereus*, *Rosalia alpina*.
3. Zaključno poročilo monitoringa izbranih vrst netopirjev
4. Monitoringi ptic (od 2004-2007) in monitoringi ptic v okviru projekta LIFE
5. Strokovne podlage za določitev območij Natura 2000
6. Habitatni tipi Slovenije; Jogan N. in drugi; Ljubljana; Ministrstvo za okolje prostor in energijo in Agencija Republike Slovenije za okolje, Ljubljana 2004.
7. Poročilo o določitvi habitatnih tipov gozdov v skladu s habitatnim priročnikom EU; Golob A.; Ministrstvo za okolje prostor in energijo in Agencija Republike Slovenije za okolje, Ljubljana 2004, (Golob A., 2004).
8. Zbirka podatkov Zavoda RS za varstvo narave.

9 PRILOGE

- Priloga 1: Zavarovana območja
Priloga 2: Naravne vrednote
Priloga 3: Ekološko pomembna območja
Priloga 4: Posebna varstvena območja
Priloga 5: Upravljalvske cone območij Natura 2000
Priloga 6: Upravljalvske cone N2K območja Radulja
Priloga 7: Upravljalvske cone N2K območja Toplica
Priloga 8: Upravljalvske cone N2K območja Žerjavinski potok
Priloga 9: Upravljalvska cona N2K območja Krakovski gozd – Šentjernejsko polje na območju GGE Šentjernej
Priloga 10: Upravljalvska cona N2K območja Krakovski gozd – Šentjernejsko polje
Priloga 11: Upravljalvske cone N2K območja Gorjanci -Radoha na območju GGE Šentjernej
Priloga 12: Upravljalvske cone N2K območja Gorjanci - Radoha
Priloga 13: Upravljalvske cone N2K območja Krka na območju GGE Šentjernej
Priloga 14: Upravljalvske cone N2K območja Krka
Priloga 15: Strokovne podlage
Priloga 16: Tabela podrobnejših varstvenih usmeritev iz Operativnega programa – Programa upravljanja Natura 2000 za obdobje 2007 – 2013

PRILOGA 15 – STROKOVNA PODLAGA

OBMOČJA PREDLAGANA ZA ZAVAROVANJE

V Odloku o spremembah in dopolnitvah prostorskih sestavin dolgoročnega in srednjeročnega plana RS (Uradni list RS, št. 11/99) sta v občini Šentjernej za zavarovanje predlagana Krajinski park Gorjanci in naravni spomenik reka Krka.

V tem dokumentu, kot predlog za zavarovanje podajamo:

- Gorjanci – krajinski park
- Krka – naravni spomenik

Celostno urejanje in upravljanje je priporočljivo predvsem za naravovarstveno izstopajoče območje Gorjancev, kjer so interesi (poselitev, turizem, gozdarstvo) pogosto v nasprotju z usmeritvami ohranjanja in varstva narave. V dogovoru z lokalno pristojnimi občinami (Mestna občina Novo mesto, Šentjernej in Kostanjevica na Krki) ali/in Republiko Slovenijo bi zato veljalo preveriti možnosti sprejetja ustreznega ukrepa varstva.

Zaradi kvalitet prostora je bil v Dolgoročnem planu občine Novo mesto (Šentjernej) za obdobje 1986-2000 za zavarovanje predlagan Krajinski park Gorjanci.

Pobude za razglasitev naravnega spomenika reka Krka so trenutno manj aktualne.

Tabela: Širša območja predlagana za zavarovanje

EVID. ŠT.	IME	KRATKA OZNAKA	STATUS
N2K SI3000267 EPO 61400	Gorjanci	Gorjanci so hribovito področje na JV delu Slovenije, ki se raztezajo od doline Črmošnjic do Brežic z najvišjim vrhom Trdinovim vrhom 1181 m.n.v.. Predlog parka zajema vršnji gozdnat greben Gorjancev. Prevladujejo bukovi gozdovi na vznožju pa se bukvi pridruži tudi hrast. Pomembne so tudi košenice, povirja potokov, številni izviri in potoki, ki zaradi ugodne geološke strukture večinoma dolomitne podlage, ki mestoma preide v apnenice in laporje, preko celega leta enakomerno oddajajo velike količine vode. Na območju predlaganega parka sta kot rezervata že zavarovana pragozdna ostanka Trdinov vrh in Ravna gora, poleg tega pa je tu tudi več naravnih spomenikov (tabela 1) Kot gozdne rezervate pa obravnavamo tudi gozdna rezervata Kobile in Štula. Floristično pomembne so z ogroženimi rastlinskimi vrstami. Iz zoološkega stališča pa pojavljanje velikih zveri, redkih hroščev, velikega studenčarja in raka koščaka.	pPosVO EPO pKP***
NV 128 N2K SI3000227 EPO 65100	Krka	Osrednji dolenski vodotok, desni pritok Save z vplivnim območjem oziroma poplavno ravnico. Reka je naravno ohranjena, z nizom pestrih habitatov. Reko v spodnjem toku označuje upočasnjen rečni tok, obsežne poplavne ravnice in obvodna vegetacija. Reka je pomembna selitvena pot in prezimovališče različnih vodnih ptic. Reka Krka je osrednji odvodnik površinskih in podzemnih voda na Dolenjskem. V reki najdemo kar 21 ogroženih ribjih vrst. V tem porečju se stalno pojavlja vidra, poleg tega pa se je tu ponovno naselil evropski bober. Med plazilci izstopa prisotnost močvirske sklednice.	NVDP, pPosVO EPO pNS ***

Opomba:

** Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Uradni list RS, št. 49/04, 110/04);

*** Odlok o spremembah in dopolnitvah prostorskih sestavin dolgoročnega in srednjeročnega plana RS (Uradni list RS, št. 11/99);

*Evidenčna številka nekdanjih obveznih izhodišč za urejanje prostora (Odlok o spremembah in dopolnitvah prostorskih sestavin dolgoročnega in srednjeročnega družbenega plana RS (Uradni list RS, št. 11/99, 4/03)

Na teh območjih je zaradi ohranjanja lastnosti, zaradi katerih je območje predvideno za zavarovanje, pričakovati navzkrižja interesov v zvezi z rabo prostora ter morebitno načrtovanje prostorskih ureditev, ki bi lahko znatneje vplivale na krajino, kulturno dediščino, ohranjanje narave in trajnostno rabo naravnih dobrin.

Priporočila za varstvo predlaganih zavarovanih območij

Na območjih, ki so predlagana za zavarovana območja, se posege in dejavnosti izvaja tako, da se ne ogroža prvobitnosti narave. Na območjih, ki so predlagana za ožja zavarovana območja, se pazljivo izvaja dejavnosti navedene v 64. in 66. členu ZON, na območjih, ki so predlagana za širša zavarovana območja, pa dejavnosti navedene v 68. členu ZON. Pri tem se upoštevajo tudi varstvene usmeritve iz Odloka o strategiji prostorskega razvoja Slovenije ter Nacionalnega programa varstva okolja.

PREDLAGANE NARAVNE VREDNOTE

Tabela: Predlagane naravne vrednote

ZAP. ŠT.	IME	KRATKA OZNAKA	ZVRST	STATUS
p1	Črna lica - mokovec	Izjemen mokovec južno od planinskega doma na Miklavžu	drev	pNVLP
p2	Volavče - gaber	Izjemen beli gaber na pristavi Volavče pri Mokrem polju	drev	pNVLP
p3	Golobinek	Manjši potok, pritok Krke zahodno od vasi Pristavica in Gmajnica	hidr	pNVLP
p4	Drganški potok	Ravninski potok, pritok Plankovca zahodno od Razdrtega	hidr	pNVLP
p5	Plankovec	Ravninski potok, desni pritok Krke vzhodno od Čadraž	hidr	pNVLP
p6	Vajndol 2	Nahajališče fosilov zahodno od Gorenjega Vrhpolja	hidr	pNVLP
p7	Završnik	Manjši potok – levi pritok Radulje v Zburah	hidr	pNVLP

Priporočila za varstvo predlaganih naravnih vrednot:

Za predlagane naravne vrednote se kot priporočila upoštevajo splošne in podrobnejše varstvene usmeritve navedene v poglavju 3.2.1. in 3.2.2.